

WhatsApp: Şule Sepin İçli: 0532 360 48 31

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Umudu arıyoruz, barış istiyoruz. Herkes için önemli olduğuna inandığımız iki dilekle başlayalım istedik sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz. Sıcaklar, yazmamızı etkilemiyor. Haydi geçelim dergimizde nelerin olduğuna.

Şule Sepin İçli, duygularını katarak ‘Savaş Ferman Dinleseydi’ yazısını kaleme almış. İran’da yaşayan kadınların duygularına bir nebze de olsa tercüman olmaya çalışıyor.

Selvet Bayraktar Tokat, İpek Atayman’ın yaşadıklarını, ceza evlerinde haksızlığa uğrayanlara karşı yürütülen mücadeleyi, parlamentoda bir millet vekilinin yaptığı görülmemiş eylemi taşımış ‘Kadının Güncesi’ köşemize.

Sivas olaylarında suçlular cezasını bulmasa da biz unutmuyoruz ve sessiz kalmıyoruz. Yeni yazarımız Hidayet Karakuş, ‘Madımak Belgeseli’ yazısında yaşananları bir kez daha vurguluyor.

Türkan Saylan hiç unutulmadı yaptıklarıyla bugüne kadar. ‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde Emine Ortakaya, yorum katarak çok güzel anlatmış Türkan Saylan hocamızı, ‘Türkan Saylan Son Hükümetin, Bağnaz Kesimin Değerini Bilmediği ve Değer Biçemeyeceği Kadın’ yazısında.

Ayşe Gülçin İlhan’ın yazdığı ‘Ankara’ya Mektup’ yazısında, günümüz koşullarına atıf yapan ifadeleri bulacaksınız.

‘Rol Modellerimiz’ köşemizde Şule Sepin İçli, az gören ve okuma olanağı bulamayan Eda Nazlı’nın ‘Güne Bakanlar Kooperatifi’nde ticaretle uğraşma mücadelesinin anlatıldığı bir söyleşi yapmış.

Kardeş özlemi duyanlara, Ebru Bozcuk, candan bir dost bulma önerisinde bulunuyor ve kız kardeşliğin insanı nasıl güçlendirdiğini, nasıl iyi hissettirdiğini anlatıyor, ‘Kız Kardeş Olmak’ yazısında.

‘Hak Mı Hukuk Mu Lütuf Mu’ köşemizde Avukat Turhan İçli, son zamanlarda yanlış kanılar barındıran kadının beyanının esas alınması konusuna değiniyor, ‘Cinsel Suçlarda Kadının Beyanının Esas Alınması Önerisi Üzerine’ yazısında.

Deyimler, atasözleri, örmüştür olumsuz yargı duvarlarımızı. İşte yeni yazarımız Gülseren Mungan, kadınlar üzerinde bu sözlerin nelere yol açtığını irdeliyor, ‘Kadında Söz İzleri’ yazısında.

Kol saati takan pek kalmadı ama az da olsa kol saati takanların özelliklerini, travmatik çocukluk geçiren kadınlara neler olduğunu ve daha nice ilginç haberleri, Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizde bulabilirsiniz.

Beynimizle düşünür, görür, duyar ve bunları sözcüklere dökeriz. Yayla Boztaş, bu döngüyü çok güzel anlatıyor, ‘Beynim Sözcüklerim Ve Ben’ yazısında.

Ecem Zafer, özene bezene hazırladığı tabloları hem anlatıyor hem betimliyor, ‘Zihin Galerisi Bakmadan Görenlerin Müzesi’ köşemizde, ‘Çiçeklerle Örülü Bir Veda “Ophelia”, John Everett Millais (1851–1852) yazısıyla.

Berfin Geldi, okuduğu bir kitaptan etkilenecek sevgi konusunu ele alıyor, ‘Beş Sevgi Dili’ yazısında.

Bipolar rahatsızlığı çok duyulur oldu. Şule Sepin İçli, rahatsızlığını kabul eden Ekin Yılmaz'la söylemiş, 'Arı Kovanı' köşemizde. O halde 'Bipolarla Nasıl Baş Ettim?' yazısını ziyaret edebilirsiniz.

Emine Kamçı, bizi meraklandıran, kaygılandıran, yer yer korkutan bir yazı kaleme almış. Bu duyguların tümünü bir arada yaşadıktan sonra rahatlayacağınız 'Ablamın Armağanı' yazısını ziyaret edebilirsiniz.

Yeni bir yazarımız daha katıldı aramıza. Nimet Özgizep, Kadınların yaşantısını 'Günlükler – Pondik' yazısıyla çok güzel dile getiriyor.

'Limonluğunuzu Kaybettiğiniz Hiç Oluyor Mu?' Bu sorunun yanıtı, Emine Kamçı'nın yazdığı, 'Deneyimlediklerim' köşemizde.

'Sanatın Kadın Sesleri' köşemizde, yitirdiğimiz pek çok kadın sanatçılarımız var. Ayrıca ödül alan kadınları, farklı ülkelerden bir araya gelen kadınların sergisinin ayrıntılarını bulacaksınız. Selvet Bayraktar Tokat hazırladı.

'Selvi Boylum Al Yazmalım' köşemizde, Filiz Gülmez'in yazdığı 'Bebecik' öyküsü yer alıyor.

'Yüreğimizden Taşanlar' köşemizde, 'Dünyanın Gölgesi' mahlasını kullanan bir arkadaşımızın yazıp seslendirdiği, 'Sevginin Hatırına' şiiri var.

Sizlere 'Umut Şarkıları' köşemizden, Sivas yangınında yitirdiğimiz Hasret Gültekin'in söylediği 'Güle Yel Değdi' türküsüyle veda edelim.

Yaşadığımız bütün baskılara, haksızlıklara inat, üretmeyi sürdüreceğiz. Güzel günlerimiz gelsin.

30 Haziran 2025

SAVAŞ FERMAN DİNLESEYDİ

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Ne söyleyeceğimi bilemediğim, sözlerimi toparlayamadığım günlerdeyim. Zor günler geçiriyoruz demek çok hafif kalıyor. Çok ağır ve zor günlerden geçiyoruz. Özledik güzellikleri yazmayı ve iyi haberler duymayı. Küçük iyi bir haber duysak, abartılı bir biçimde mutlu oluyoruz. Çünkü sadece ülkemizde değil, dünyada çok çok üzücü olaylar yaşanıyor.

Yıllardır İran'da kadınların yaşadıklarına sessiz kalmamaya çalışıyoruz. Ülkemizin böyle bir rejimi getirmesinin kaygısı ve korkusu içinde olmak bile ne kadar ürkütücü. Bir de İran'da yaşasak, kim bilir ne yapacağız. Sadece İran değil tabii. Filistin, Suriye, Afganistan'daki insanların, kadınların ve çocukların içinde bulundukları durum hiç iç açıcı değil. Afganistan'da kız çocukları eğitimden uzak. Son günlerde İsrail'in İran'a savaş açması meselesi gündemde olduğu için İran'la ilgili konulara değinmek önem kazandı.

Herkes insanları sevdiğini, barış istediğini, savaşlara karşı olduğunu söylüyor. Amerika ve İsrail yetkililerine sorsanız, inanın onlar da böyle söyler. Bunları söyleyip, çıkarlar ön planda olduğunda, eşitlik, adalet, barış kavramları soyut bir hal alıyor. İsrail'deki bazı vatandaşlar, "Amerika gel ve

İran'ın işini bitir'' diyebiliyorlar rahatlıkla. İşin içinde çıkar olunca, hırs, ihtiras bütün inançları yerle bir edebiliyor.

İsrail'de kadınlar mutluymuş, LGBTİ artılar çok rahatmış. Gerine gerine bunları vurgulayıp övünürken, gebe kadınların, çocukların bulunduğu hastaneleri bombalamak nasıl bir anlayış?

İran'daki kadınlar, rejimin baskısı karşısında mücadele verirken, bir de İsrail-Amerika işgaliyle burun buruna geldiler. Saçlarını kesen, sorgusuz sualsiz idam edilen kadınlar, şimdi çocuklarının, canlarının derdinde. İran'da Devrim Muhafızları öldürülünce, kadınlar baskıdan kurtulabilecekler mi? Tabi ki hayır. Afganistan'ın ve Suriye'de yaşayan kadınların durumları ortada.

Günlerdir yerken, içerken, uyurken, aklınıza gelen her anda, savaşın yaşattığı ağır tablonun etkisinde kalıyoruz. Bazen yazmanın neye yaradığını bile düşünebiliyor insan. Sessiz kalsak, elimizi kolumuzu bağlasak, savaş taraftarları bundan güç alacak. Kınamak da bir eylem. Ne kadar tepki gösterirsek, bir o kadar da umudumuzu yitirmez, mücadele gücümüzü artırırız.

Savaşın olduğu yerde empatinin esâmesi bile okunmuyor. Savaş, yaşam hakkı tanımıyor, ferman dinlemiyor. Dezavantajlı durumda olan kadınlar, çocuklar daha çok etkileniyor. İnsanlar sakat kalıyor. Bunlar, savaşı çıkaranların umurunda bile değil. Kötü koşullar, ne yazık ki kötülükleri, kadınlara tacizi, tecavüzü, açlığı, sakatlığı getiriyor.

Bu savaşı çıkaran başta İsrail olmak üzere, taraftar ve destek veren Amerika'yı, savaş çıkaranları haklı bulan herkesi kınıyoruz. Suriye'de, Afganistan'da, İran'da baskı ve zulüm gören tüm kadınların, çocukların, insanların yaşadığı sorunlar, bizim de sorunlarımız.

İran'ın özgürleşmesini, orada yaşayan kadınların ve bütün insanların daha iyi yaşam koşullarına kavuşmasını elbette sonuna kadar destekliyoruz. Bu konuda o ülkede verilen bütün insan haklarına dayalı mücadelelerin yanındayız. Bununla birlikte emperyalist devletlerin, başta ABD olmak üzere gittiği hiçbir yere özgürlük götürmeyeceğinin net olarak bilincindeyiz. İran'da bulunan demokratik kitle örgütlerinin tamamının açıklamalarına bakıldığında onlarda bizlerle aynı görüşler. Amerika gittiği her yeri perişan ederek çıktı bugüne kadar işkal ettiği topraklardan. O ülkelerin zengin petrol ve maden kaynaklarını işgalci ülkeler aralarında paylaşma planları yaptılar. Ülkelerin gelirlerinden büyük paylar aldılar. Mısır, Libya, son olarak Ukrayna açık ve net olarak gözümüzün önünde. Er ya da geç İran halkı bu gerici rejimi değiştirecek. Buna inancımız tam. Demokrasi mücadelesi veren bütün örgütlü halk başaracak bunu.

Örgütlü kadınlar bir araya geliyor, sorunlarını ve çözüm önerilerini birlikte tartıştıkları toplantılar yapıyor. Biz de bu toplantılara katılıp yapabileceklerimizi hayata geçirmeliyiz. Yanlarında olduğumuzu hissettirmek, kadınları daha da güçlendirecektir.

Şarkılarda, şiirlerde dillendirilen gerçek barış olsun ki Bir Eylül Dünya Barış Gününü ilk kez kutlayabilelim.

20 Haziran 2025

KADININ GÜNCEİ HAZİRAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli umudun kadınları dostları. Sizlerle BU KÖŞEMİZDE haberlerimizi paylaşıırken kadınların sesini bir nebze de olsa duyura biliyor olmanın huzuru içindeyiz. Ne yazık ki ülkemizde gitgide yaşamanın zorlaştığı bugünlerde bolca hak ihlallerine yer vermek zorundayız. Önce başlıklar:

- Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'ndan Nihal Candan Açıklaması: TV Programları Ve Yarışmalar Kadınları Hayati Risklere Sürüklüyor
- Cumhurbaşkanı'na Hakaret Davasında Beş Kadına Beraat
- Dilek İmamoğlu'ndan Cezaevindeki Kadınlara Özgürlük Mesajı
- Jinekoloji Randevularında Evli-Bekar Ayrımı: MHRS Sistemine 'Evli' Olma Şartı Eklendi
- İpek Atayman'dan Adalet Bakanı'na Çağrı: 'Bu İşkenceye Son Verin
- Milletvekilinden Parlamentoda Görülmemiş Eylem
- Suriye'de Kadınlara Haşema Mecburiyeti Getirildi

Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'ndan Nihal Candan Açıklaması: TV Programları Ve Yarışmalar Kadınları Hayati Risklere Sürüklüyor

Anoreksiya ile savaşını kaybeden Nihal Candan'ın ölümü sonrası, Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'ndan bir açıklama geldi.

Açıklamada, "güzel olma zorundalığını" dayatan TV programlarına atıf yapıldı ve "estetik dayatmalarına" tepki gösterildi.

X'ten yapılan paylaşımda, "Nihal Candan'ın anoreksiya nevroza nedeniyle hayatını kaybetmesi, sadece bir bireyin değil, toplumun kadın bedenine yüklediği baskıların ve dayatmaların ölümcül boyutlara ulaşabildiğini bir kez daha ortaya koyuyor. Estetik normlar, medya tarafından sürekli yeniden üretilen kusursuz beden fantezisi ve 'güzel olmak zorunda' hissi, TV programları ve yarışmalar kadınları metalaştırırken aynı zamanda hayati riskler alacak noktaya sürüklüyor. Bu konu aslında bir eşitsizlik sorununun da yansıması. Çokça tartışmalı ve konuşmalıyız" ifadelerine yer verildi.

Cumhurbaşkanı'na Hakaret' Davasında Beş Kadına Beraat

Kadın cinayetlerine karşı 9 Ekim 2024'te Marmara Üniversitesi'nde yaptıkları eylem nedeniyle haklarında "Cumhurbaşkanı'na hakaret" davası açılan beş öğrenci hâkim karşısına çıktı.

İstanbul Anadolu Adliyesi 24. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen davada savcı, sanıkların beraat etmesi yönünde mütalaa verdi. Mütalaa sonrası kararını açıklayan mahkeme başkanı, öğrencilerin pankart olarak açtığı karikatürün ifade özgürlüğü kapsamında olduğunu belirterek

sanıklar hakkında beraat kararı verdi. Beraat kararı verilen gençlerden Bahar Uluçay'ın avukatı Arif Anıl Öztürk karar sonrası Cumhuriyet'e konuştu.

2017 yılında yapılan Anayasa değişikliği sonrası cumhurbaşkanının aynı zamanda parti genel başkanı olması nedeniyle "Cumhurbaşkanına hakaret" suçunun hukuken mülga (varlığı kaldırılan) durumunda olduğunun altını çizen Av. Öztürk, "Bu madde üzerinden yapılan yargılamalar acilen son bulmalı ve TCK'nın bu maddesi de resmen mülga edilmelidir" dedi. Davaya konu olan pankarta da değinen Av. Öztürk, sözlerine şöyle devam etti: "Pankartta hakareti bir yana bırakalım ağır eleştiri diyebileceğimiz bir detay dahi yoktur. Soruşturma savcısı tamamen soyut beyanlarla sadece pankartta Recep Tayyip Erdoğan'ın karikatürünün bulunmasından yola çıkarak iddianame hazırlamıştır. Karikatürler amacı gereği iğneleyici ve eleştireldir. Bundan suç yaratmaya çalışmak bütün karikatürleri suç unsuru saymaktır. Türk yargısının artık bu gibi davalarla meşgul edilmemesi, TCK m. 299'un da bir an önce Türk Ceza Kanunu'ndan çıkarılması gerekmektedir."

Dilek İmamoğlu'ndan Cezaevindeki Kadınlara Özgürlük Mesajı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) yönelik yürütülen yargı kısılacı kapsamında bugüne kadar aralarında İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun da bulunduğu 49 çalışan tutuklandı. Bu kişiler arasında 10 kadın yönetici ve çalışan da bulunuyor.

İmamoğlu'nun eşi ve akademisyen Dilek Kaya İmamoğlu, bu tabloya dikkat çekmek amacıyla "Kadınlara Özgürlük" başlıklı bir farkındalık kampanyası başlattı.

Dilek Kaya İmamoğlu "#Kadınlara Özgürlük" mesajıyla İBB operasyonunda tutuklanan İBB'nin tüm kadın çalışanları için özgürlük istedi.

Kampanyanın odak noktasında, annelerinden ayrı kalan çocuklar, kadınlara yönelik ayrımcı uygulamalar ve kamu vicdanında derinleşen adalet duygusu kaybı yer alıyor. Dilek Kaya İmamoğlu'nun başlattığı "Kadınlara Özgürlük" kampanyası, adaletsizliğe maruz kalan kadın kamu çalışanlarının durumuna dikkat çekiyor.

"Anneler evlatlarından, evlatlar annelerinden uzak" sözleriyle kampanyanın toplumsal yönüne işaret ediliyor.

Özel Kalem Müdürü Kadriye Kasapoğlu, uzun yıllar kamu görevinde bulunmuş, çocuğunu sevgiyle büyütmiş bir anne. Gözaltına alındığı gün, çocuğunun doğum günüydü. Bu acı tesadüf, hem ailesi hem de kamu vicdanı için unutulmaz bir yara bıraktı.

Medya AŞ Genel Müdürü Fatoş Pınar Türker, Boğaziçi Üniversitesi mezunu, 25 yılı aşkın kurumsal deneyime sahip bir iletişim uzmanı. Aynı zamanda iki çocuğunu tek başına büyütüyordu. Onların okulundan sağlığına, evinden geleceğine kadar her detayla birebir ilgilenen bir anne olarak hayata dört elle tutunuyor.

Medya AŞ Etkinlik Koordinatörü Ceyda Kıryak, oğlunu tek başına büyütüyor. Bu yıl üniversite sınavına hazırlanan oğlunun en çok yanında olması gereken günlerde annesinden ayrı bırakıldı.

Dr. Elif Atayman, iletişim akademisyeni ve doktoralı bir sinema uzmanıydı. Oğluyla birlikte yaşayan bir anne olarak hem mesleğini hem anneliği titizlikle sürdüren bir kamu görevlisi. Şimdi evladından ayrı, o evlat ise annesinin yokluğunda büyümek zorunda bırakılıyor.

Nazan Başelli ise 43 yıl boyunca beş farklı İBB başkanıyla çalışmış bir kamu emekçisi. Emeklilik hayalleri kurması gereken bir dönemde, hem kamu görevinin hem anneliğin onurunu taşıyan bir kadın olarak cezaevine gönderildi. Geride bıraktığı çocuk, annesinin yıllarca biriktirdiği emeğin ve yokluğunun yükünü yaşıyor.

Onlar sadece birer kamu çalışanı değil; çocuklarının yolunu aydınlatan, yaşamlarını sırtlanan, sesleri, sığınakları olan annelerdi. Şimdi her biri, yalnızca haksız bir yargılamayla değil, aynı zamanda bir çocuğun ihtiyaç duyduğu en temel bağdan, annesinden koparılmış durumda. Bu kopuşun adı ne olursa olsun, bedeli en çok çocuklara ödetiliyor.

Tutuklu bulunan, Medya AŞ Reklam Alanı Müdürü Elif Güven, Medya AŞ Satın Alma ve İhale Müdürü Fatoş Ayık, İBB Halkla İlişkiler Şube Müdürü Serap Karay, İBB Halkla İlişkiler Görevlisi Arzu Can ve İBB Kültür AŞ çalışanı Çağla Demir de hukuksuz operasyonların ardından özgürlükleri için gün sayıyor. “Kadınlara Özgürlük” kampanyası, yalnızca tutuklu kadın çalışanların değil, aynı zamanda adalet, eşitlik ve temel haklar adına verilen bir mücadelenin sesi olmayı hedefliyor. Cezaevinde annelerinden uzak kalan çocukların sessizliğine dikkat çeken kampanya, kamu vicdanını bu tabloyla yüzleştirmeyi amaçlıyor.

Jinekoloji Randevularında Evli - Bekar Ayrımı: MHRS Sistemine ‘Evli’ Olma Şartı Eklendi

Merkezi Hekim Randevu Sistemi’nde yeni bir güncelleme yapıldı. Jinekoloji (kadın hastalıkları ve doğum)” bölümünden randevu almak isteyen yurttaşlar randevu sekmesine tıkladıklarında “25 yaş altı evli, 25 yaş üstü tüm kadınlara (gebelik harici) bakılmaktadır” olma şartı ile karşılaştı. Türk Tabipleri Birliği (TTB) Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kolu söz konusu olaya “Ayrımcılığa uğramadan, eşit ve ücretsiz sağlık hizmeti almak tüm kadınlar için haktır. Randevu sistemindeki evli/bekar ayrımı kalkıncaya kadar konunun takipçisi olacağız” tepkisini gösterirken Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Levent Doğancı da uygulamayı insan haklarını ayaklar altına alan bir uygulama olarak yorumladı.

Doğancı, "Sağlık çalışanları ‘Ahlak zabıtası’ ya da ‘İran din polisi’ gibi görev yaparlar ise toplumumuzun sağlığı tehlikeye girer; çünkü hastalıklar gizlenmeye başlar" uyarısında bulundu. 18 yaşın üstündeki her birey ister erkek ister kadın, tıp açısından da hukuk açısından da ‘erişkindir’.

İster evli olur; ister bekâr; cinsel hayatı da sadece kendisini ilgilendirir. Erişkin bir hastanın cinsel organlarıyla ilgili bir hastalığının tedavi edilmemesi hem kişisel hem de özellikle hastalığın cinsel yolla bulaşan bir hastalık olma olasılığı nedeniyle toplum sağlığı açısından da son derece yanlış ve tehlikelidir. Tıbbın görevi; 18 yaş üzerindeki her hastanın tıbbi sorununu, her koşulda ve kişinin özel hayatına saygı göstererek ve sosyal/ özel hayatının özgünlüğüne dikkat ederek gidermektir. Bunun ihlali bir insanlık hak ihlalidir” Diyerek sözlerini tamamladı.

İpek Atayman'dan Adalet Bakanı'na Çağrı: 'Bu İşkenceye Son Verin

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) yönelik soruşturma kapsamında 19 Mart'tan bu yana tutuklu bulunan ve 5 Haziran günü ailesinden ve avukatlarından habersiz Silivri'den Afyonkarahisar Kapalı Cezaevi'ne gönderilen Medya A.Ş. eski Genel Müdürü Dr. İpek Elif Atayman, maruz kaldığı muameleyi paylaşarak Adalet Bakanı'na çağrıda bulundu.

Herhangi bir suçu olmadığı için adaletin tecelli edeceği inancıyla serbest kalmayı beklediğini ancak Afyon'a sevk ile en somut halini alan fiziki ve psikolojik şiddetin yaşanan süreci paylaşmayı gerekli kıldığını kaydeden Atayman, "72 gün hücrede, ardından 5 gün koğuştta tutuldum. Sonra bir parça ekmekle, 7,5 saat bileklerim kelepçeli halde, bir metrekarelik zırhlı bir kabinin içinde Afyon'a sevk edildim" dedi. Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'a çağrıda bulunan Atayman, tutukluluğun işkenceye dönüştüğünü şöyle anlattı:

"Bileklerim kelepçeden mor. Burada yerde yatıyorum. Eşyam çöp torbasında. Haftada sadece bir kez, 10 dakikalık görüşme hakkım var. Bu bir yargılama değil, şiddet ve açık bir cezalandırmadır. MASAK kaydım yok, HTS kaydım yok, şüpheli mal varlığım yok. 20 aylık genel müdürlük dönemine dair tüm belgeler yargıda; tek bir yasadışı, mevzuat dışı hizmetim yok. Aksi yönde bir soru da sorulmadı. Benden istenen nedir, hangi gerekçeyle bu muameleye maruz kaldığımı anlamıyorum. Görev yaptığım süre içinde makam aracını mütevazı bir araç ile değiştirerek kurum menfaatini gözettim. Genel müdürlük kartvizitimi dahi çalıştığım kuruma masraf olmasın diye kırtasiyede bastırdım. Bu mu suçum?" Sayın Adalet Bakanı, 'Tutuklular devletimize emanettir' diyordunuz; böyle mi sahip çıkılıyor? Bu fiziki ve psikolojik şiddete, bu işkenceye son verin. Tüm bu gerçeklere rağmen 'kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut deliller' var deniyorsa, tutuksuz yargılayın.

Afyonkarahisar'ın İstanbul'a olan uzaklığı nedeniyle aile ve avukat ziyaretlerinin çok zor olacağını belirten Atayman, bu şekilde ziyaret ve savunma hakkının fiilen engellendiğini vurguladı:

"Afyonkarahisar'a ulaşım en hızlı 6 saat sürüyor, en yakın havalimanı 60 kilometre uzaklıkta. Ailem yaşlı insanlar... Güvenlik ve sağlık haklarım ihlal ediliyor, ziyaret ve savunma hakkım fiilen engelleniyor; kişilik haklarım ve masumiyet karinesi çiğneniyor."

Yalnızlaştırılarak, sosyal bağlarının koparılmakta olduğunu söyleyen Dr. İpek Elif Atayman, "Bu sevk ile yalnızlaştırılarak sosyal bağlarımdan koparılıyorum. Bulduğum koşulları hak edecek hiçbir davranışım olmadı. Bugüne dek devlete ve millete zarar verecek tek bir eylemim olmadı" dedi.

Atayman ailesi de yaşananların açık bir cezalandırmaya dönüştüğünü ve hukuk devleti ilkelerinin ihlal edildiğini dile getirerek, "Elif, ortada suçlama olmaksızın hücre, koğuş ve cezaevi değişikliğiyle oradan oraya savruluyor. Bu ceza değilse nedir? Uygulamalar ne hukukidir ne vicdanidir. Biz sadece adalet istiyoruz. Elif'i serbest bırakın, tutuksuz yargılayın" diyerek Bakanlığa çağrı yaptı.

Milletvekilinden Parlamentoda Görülmemiş Eylem

Yeni Zelanda'da bir kadın milletvekili, parlamentoda yaptığı cesur bir hareketle tüm dikkatleri üzerine çekti. Laura McClure, yapay zekâ ile hazırlanmış ve büyük ölçüde sansürlenmiş çıplak bir fotoğrafını meclisteki meslektaşlarına göstererek derin bir mesaj verdi. McClure, Temsilciler Meclisi'nde elinde fotoğraf ile yaptığı konuşmada, yapay zekâ kullanarak böyle bir fotoğraf yaratmanın ne kadar kolay olduğunu gördüğünde endişelendiğini belirtti. McClure, parlamento kürsüsünden, bu görüntüyü oluşturmanın yalnızca birkaç dakikasını aldığını anlattı.

McClure, İngiltere, ABD, Çin ve Avustralya gibi ülkelerin bu alanda aldığı önlemleri örnek göstererek, Yeni Zelanda'nın da yapay zekâ teknolojilerinin kullanımıyla yaratılan sahte (deepfake) görüntülerin yasaklanmasına yönelik sıkı kurallar getirmesi gerektiğini vurguladı. ACT (Tüketiciler ve Vergi Mükellefleri Derneği) partisinden milletvekili olan McClure, bu konunun önemini vurgulamak için kendisinin dijital olarak manipüle edilmiş bir çıplak fotoğrafını hazırladı.

Mecliste A3 Boyutundaki Çıktıyı Tutarak Şunları Söyledi:

"Bu görüntü benim çıplak bir fotoğrafım, ama gerçek değil. Kendimin bir dizi deepfake görüntüsünü oluşturmak beş dakikadan bile az sürdü."

McClure, bu teknolojinin ne kadar kolay erişilebilir olduğunu göstermek için, "Bunu internette kısa bir Google aramasıyla buldum," dedi. McClure, fotoğraf veya video yükleyip 'çıplak resim oluşturma' işlemi yapan yüzlerce siteden birini kullandığını açıkladı. "Mağdurlar için bu durum aşağılayıcı ve yıkıcı," diyen McClure, sözlerine şöyle devam etti:

"Parlamentoda o fotoğrafı elimde tutmak bile beni rahatsız etti, üstelik gerçekte bana ait olmadığını bildiğim halde.

Yeni Zelanda Hukuk Derneği'ne göre, çevrimiçi deepfake videolarının yüzde 95'i rızasız oluşturulmuş pornografi ve bunların yüzde 90'ında da kadınlar hedef alınıyor. McClure ayrıca,

çevrimiçi cinsel içerikli deepfake'leri hedef alan "Deepfake Dijital Zarar ve Sömürü" Yasasını önerdi.

Suriye'de Kadınlara Haşema Mecburiyeti Getirildi

Suriye'de eski İslamcı militan lideri Ahmed el Şaraa'nın liderlik ettiği Suriye Geçici Hükümeti, kadınların haşema gibi vücudu tamamen örten benzeri mayolar giymeden kamuya açık plajlar ve yüzme havuzlarını kullanmasını yasakladı.

Turizm Bakanlığı tarafından yayımlanan karar, aralık ayında Beşar Esad'ın devrilmesinden bu yana kadınların kıyafetine dair getirilen ilk resmi düzenleme oldu. Kararda, özel kulüpler ve lüks otellerde "Batı tarzı mayo" kullanımının serbest olduğu belirtildi.

Esad yönetiminde bile getirilmeyen bu kural, ülkede infial yarattı. 9 Haziran tarihli bu yeni kararnamede, halk plajları ve yüzme havuzlarında "toplumun farklı kesimlerinin hassasiyetlerini gözeten uygun mayo" kullanılması gerektiği ifade edildi. Kadınların plajla evleri arasındaki sokaklar arasında hareket ederken mayo üzerine ferace ya da bol giysiler giymesi gerektiği de kararnameye eklendi.

Erkeklerin de yüzme dışında göğsü açık şekilde dolaşması yasaklandı. Otel lobileri ve restoranlar gibi yüzme alanları dışında tişört giyilmesi zorunlu hale getirildi.

Beş yıldızlı oteller ve özel plajlar içinse daha esnek kurallar belirlendi. Bu tür mekanlarda "kamu ahlakına uygun ve genel zevk sınırları içinde" kalmak şartıyla normal mayolar kullanımına izin verildi.

Gelecek sayımızda kadınların örnek olan başarılı girişimlerinden oluşan haberlerin çoğunlukta olacağı bir köşede buluşa bilmek umuduyla sevgiyle kalın.

23.06.2025

MADIMAK BELGESELİ!

YAZAN: Hidayet KARAKUŞ

karakushdyt@gmail.com

Sivas'ta dostlarımızı, arkadaşlarımızı, gencecik çocuklarımızı hain bir ateşte yitirişimizin üzerinden otuz iki yıl geçti. O gün bugün vicdanı olan hiç kimse rahat değil. Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olan her bireyin derinlerinde çağdışı güçlerin yaşatacakları yeni korkular var.

Bu katliamla ilgili pek çok kitap yazıldı. Geçenlerde dostum, kardeşim Öner Yağcı'dan bir liste istedim. Onun verdiği listeye göre belgesel, roman, şiir... Derken 63 kitap yazılmış. Bunlar bilinebilenler. Daha da yazılacak, yazılmalı.

O gün otelde Sivas'ta olanları, otelin içinden görememiştik ama dehşetini yaşamıştık. Sonradan videolardan, yazılanlardan olayın boyutlarını daha iyi kavradık, gördük.

Bu olayın tarihe, doğru kalması için bütün bu kitaplar, çekilen filmler gerçek birer belge niteliğindedir. Tarih bunları süzerek elbette her şeyi yerli yerine oturtacaktır.

2 Temmuz 1993'teki Madımak Katliamı'yla ilgili Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonu Madımak Hafıza Merkezi de bir belgesel hazırladı. Madımak'tan kurtulduğumuz için bizi de çekime çağırdılar. Eşimle birlikte anlattık yaşadıklarımızı.

Belgesel, Ankara'da, İzmir'de gösterildi. İzmir'deki gösterimde belgeseli izleme olanağı bulduk. Son olarak da İstanbul'da Cemal Reşit Rey Salonu'nda bir gösterim düzenlendi.

Şevval Aydoğan'ın Cumhuriyet'teki 30 Haziran 2024 günlü haberinde olayın özünden uzağa çekildiğini, yalnızca Alevilere yönelik bir katliam olduğunun altı çiziliyordu.

Oysa bizim gerek belgesel deki tanıklığımız, gerek 1995'te Edebiyatçılar Derneği'nce yayımlanan Atilla Aşut'un önderliğinde bir kurulca hazırlanan Sivas Kitabı / Bir Toplu Öldürümün Öyküsü'ndeki belgelerde olayları yaratanların Laiklik karşıtı, Cumhuriyet karşıtı, Şeriat yanlıları olduğu yazılıyor.

Caddelerde gele gide büyüyen kalabalıktan defalarca dinlediğimiz savsözler de bunu kanıtlıyordu zaten.

- Cumhuriyet Burada Kuruldu Burada Yıkılacak,
- Laik Düzen Yıkılacak
- Muhammet'in Ordusu Laiklerin Korkusu,
- Hain Vali, Şeytan Aziz,
- Şeriat Devleti Kurulsun,
- Zafer İslam'ın,
- Allahuekber!..

Madımak'ta yaşananlar bir kalkışmaydı, Atatürk'ün kurduğu Laik Cumhuriyet'e karşı kanlı, acımasızca bir canavarlıktı. Bir küçük böceği, yeşil bir otu bile ateşe atamazsınız. Onların da canı vardır ama inanç körü insanlar, gözlerini kırpmadan içinde yüz yirmiye yakın insanın olduğu oteli gözlerini kırpmadan ateşe verdiler. Öylesine gözlerini kan bürümüştü ki oteli altı saat taşlamaları yetmedi, sonunda yakarak otuz beş kişiyi katlettiler. Cumhuriyet'e olan kinlerini böyle bir canavarlıkla kustular.

Bu gerçeği göz ardı ederek bu katliamın yalnızca Alevilere karşı yapıldığını vurgulamak Cumhuriyet'i, laikliği, bugün de laik, bilimsel eğitimi savunanların savaşımını küçültmek tarihe karşı haksızlık olur.

Elbette tarihsel süreçte birtakım dinsel öbekler pek çok acılar çektiler, birbirlerine karşı kanlı savaşlar yürüttüler. Toplumların tarihsel acıları derinlerde hep yaşar. Çağcıl devletler, bu acıları eğitimle, kültürle aşar, aşmalıdır. Batı toplumları, Engizisyonun, Kilisenin zulmünden eğitimle kurtararak yurttaşlık bilinciyle insan yetiştirdiler. Atatürk'ümüz de bize bu yolu açtı. Ancak onun kurduğu laik düzene düşmanlık önce gizlendi, sonra başını kaldırdı. Sabahattin Eyyuboğlu'nun dediği gibi çağlar boyunca süren bir savaştır bu. Aydınlıkla karanlığın savaşı. Bu savaş Hipatyalıların, Brunoların, Galileelerin, Hallac-ı Mansurların, Nesimilerin, Kubilayların, Uğur Mumcuların, Bahriye Üçokların, Muammer Aksoyların... Verdikleri savaşın halkalarından biridir.

Bu savaşın derinliğini görmeden, belgeselci arkadaşların Sivas Katliamı'nı Alevi-Sünni çatışmasına indirgemeleri, tarihsel bir yanlış olacak; bilimsel, laik, demokratik bir toplumun yaratılmasında bize köstek vuracak, ülkeyi yeniden inanç çatışmalarına sürükleyebilecektir.

Egemen sınıflar, dünyanın egemenleri, çokuluslu şirketler, bir yandan ülkeyi yağmalarken bizi de ırkla, dinle birbirimize düşürmek için çırpınıyorlar. Bugün tarikatlar onun için palazlandı. Destekleniyor. Laik eğitimin çanına ot tıkamak için en bağınaz tarikatçıyı eğitim bakanı yapıyor.

Bütün bu gerçekler canımızı yakarken Madımak Katliamı'nı dinsel bir nedene bağlamak da temel gerçeği karartmaktan başka işe yaramayacak, ülkeye zarar verecektir.

Dinsel bağınazlıktan yakınırken öncelikle bizim bağınazlık batağına düşmememiz gerektiğini unutanlar büyük yanılğı içindedirler!

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

TÜRKÂN SAYLAN Son Hükümetin, Bağınaz kesimin değerini bilmediği ve Değer Bıçemeyeceği Kadın

HAZIRLAYAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Türkan Saylan (13 Aralık 1935, İstanbul - 18 Mayıs 2009, İstanbul), Türk tıp doktoru, akademisyen, yazar, eğitimci.

Ömrünü cüzzamla savaşa ve cehaleti yenmeye adanmış aydın bir Cumhuriyet kadını, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin Kurucusu ve Genel Başkanı Prof. Türkan Saylan, 13 Aralık 1935 tarihinde İstanbul'da doğdu. Cumhuriyet döneminin ilk müteahhitlerinden Fasih Galip Bey ile (evlendikten sonra Leyla adını alan) İsviçreli Lilimina Reimann'ın beş çocuğunun en büyüğüdür. 1944–1946 yıllarında Kandilli İlkokulu ve 1946–1953 yıllarında Kandilli Kız Lisesi'nde okudu. 1963'te İstanbul Tıp Fakültesini bitirdi. 1964-1968 yılları arasında SSK Nişantaşı Hastanesi'nden Deri ve Zührevi Hastalıklar Uzmanlığını aldı.

1968 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı'nda Başasistanlığa başladı. 1971'de İngiliz Kültür Heyeti'nin bursuyla İngiltere'de ileri eğitim gördü, 1974'de Fransa'da ve 1976'da İngiltere'de kısa süreli çalışmalar yaptı, 1972'de doçent, 1977'de profesör oldu. 1982–1987 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı Başkanlığı'nı, 1981–2001 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Lepra Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü'nü yürüttü. 1990'da oluşturulan "İÜ Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezinin kuruluşunda görev aldı ve 1996'ya kadar müdür yardımcılığı ile Kadın Sağlığı derslerinin koordinatörlüğünü yaptı. Dermatoloji Kliniği öğretim üyesi olarak 2002 yılı sonuna kadar çalıştı ve 13 Aralık 2002'de emekli oldu.

1976 yılında lepra (cüzam) çalışmalarına başladı, Cüzamla Savaş Derneği ve Vakfı'nı kurdu. 1986'da kendisine Hindistan'da "Uluslararası Gandhi Ödülü" verildi. 2006 yılına kadar Dünya Sağlık Örgütü'nün lepra konusunda danışmanlığını yapmıştır. Uluslararası Lepra Birliği'nin (ILU) kurucu üyesi ve başkan yardımcısıydı. Avrupa Dermato Veneroloji Akademisi'nin ve Uluslararası Lepra Derneği'nin üyesiydi. Dermatopatoloji Laboratuvarının, Behçet Hastalığı ve Cinsel İlişkiyle Bulaşan Hastalıklar Polikliniklerinin kurulmasında yer aldı. 1981-2002 yılları arasında 21 yıl, gönüllü olarak Sağlık Bakanlığı İstanbul Lepra Hastanesi] Başhekimliğini yaptı.

1957'de evlendi ve bu evlilikten iki oğlu oldu. Biri grafiker diğeri hekim. İki oğlundan iki torunu vardır. Son 17 yılını kanser hastası olarak geçiren Saylan'ın, 18 Mayıs 2009 tarihinde saat 04.45'te yaşamı sona erdi.

1989'da bir grup Atatürkçü aydın tarafından devrim yasalarını ve laik düzeni koruyup geliştirmek amacıyla oluşturulan Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin (ÇYDD) kurucularındandır ve uzun bir süre Genel Başkanlığını yürütmüştür. Bunun yanı sıra, 14 Nisan 2007 Ankara-Tandoğan ve 29 Nisan 2007 İstanbul-Çağlayan Cumhuriyet Mitinglerinin organizasyonunda ve icrasında bulunmuştur. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin dışında farklı sivil toplum kuruluşlarında da çeşitli görevlerde bulunmuş, örneğin 1990'da oluşan "Öğretim Üyeleri Derneğini kurmuş ve ilk dönem II. Başkanlığını yapmıştır. Ayrıca 1995'te, mezun olduğu lise için oluşturulan Kandilli Kız Lisesi Kültür ve Eğitim Vakfı' (KANKEV) nın ve yine 1995'te kurulan 'Türkiye Çağdaş Yaşamı Destekleme Vakfı' (TÜRKÇAĞ) nın kurucusu ve başkanıydı.

9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından 31 Mart 2000 tarihinde Sosyal Hizmetler Danışma Kurulu üyeliğine seçilmiştir.

10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından Üniversitelerarası Kurul kontenjanından 2 Şubat 2001'de YÖK üyeliğiyle görevlendirilmiş 13 Aralık 2002'de üniversitelerdeki görevlerinden yaş haddinden ötürü emekli olduğu için ayrılmıştır Mart 2003'te ise Bakanlar Kurulu kontenjanından YÖK üyeliğine getirilmiş ve bu görev Mart 2007'de bitmiştir.

2003 – 2004 arasında Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulu üyeliği ve İstanbul İl İnsan Hakları Kurulu üyeliklerinde bulunmuştur.

ÖDÜLLERİ:

1996’da İstanbul Üniversitesi kendisine “Atatürk İlke ve Devrimleri” ödülünü vermiştir.

İngiltere dermatologlarının derneği olan Dowling Kulübü (1978) ve "Kuzey Amerika Klinik Dermatoloji Derneği" (1996) tarafından onur üyesi seçilmiştir. Bugüne kadar çok sayıda ödüle layık görülmüştür.

- . “Atatürk İlke ve Devrimleri Ödülü” İstanbul Üniversitesi (1996),
- . “Ülkemizde Yılın Kadını Ödülü” (1990), . “Melvin Jones Ödülü” (1991),
- . “Atatürkçü Düşünceye Hizmet Ödülü” İncirli Lions (1996),
- . “Kuvayi Milliye Ödülü” Haliç Rotary (1997),
- . “Fahrettin Kerim Gökay Ödülü” Türk Lions Vakfı (1997),
- . “Türkiye Ziraatçılar Birliği Dayanışma Ödülü” (1998),
- . “75. Yıl Ödülü” Türk Kadınlar Birliği Şişli Şb. (1998),
- . “Uğur Mumcu – Muammer Aksoy Ödülü” ADD İstanbul Şubesi (1999),
- . “Rıfat Ilgaz Kültür Merkezi Onur” Ödülü” (2000),
- . İtalya “Foyer des Artistes Kurumu Ödülü” (2001),
- . Cüzzamlı Hastalara verdiği uzun süreli hizmet ve getirdiği bakış açısı nedeniyle “Hasta ve Hasta Yakını Hakları Derneği 2001 Yılı Ödülü”,
- . “Atatürk Ödülü” Amerika / Atatürk Topluluğu (2001),
- . “Sanat Kurumu Onur Ödülü” (2002),
- . “Atatürk / Çağdaşlık Ödülü” Dünya Atatürkçü Kuruluşları (10 Kasım 2003),
- . “Üstün Hizmet Ödülü” Yıldız Teknik Üniversitesi (2004),
- . Eğitime yaptığı katkılar nedeniyle “Eğitim Ödülü” TED Koleji,
- . “Kendinden önce hizmet” ilkesine örnek davranışı nedeniyle “100. Yıl Mesleki Başarı Ödülü” Rotary Kulübü,
- . “İnsan Hakları Ödülü” İzmir Karşıyaka Belediyesi (2004),
- . “Türkiye’nin En İyi Eğitimcisi” Ödülü - Tempo Dergisi (2004),
- . Kültür Üniversitesi’nin İstanbul genelindeki üniversitelerin öğrenci ve öğretim üyeleri arasında yaptığı anket sonucunda “Yılın En Yürekli Kadını Ödülü” (2004) ,
- . “Puduhepa Ödülü” - Adana Kültür Sanat Derneği (2005),
- . “Meslek Hizmetleri Ödülü” Ankara Emek Rotary Kulübü (Ekim 2005),
- . “Toplumsal Barış Ödülü” Barış Radyo,
- . “İnsan Hakları, Demokrasi, Barış ve Dayanışma Ödülü”

- . SODEV Sosyal Demokrasi Vakfı (2005),
- . “İyi Kalpli Ol Ödülü” Türk Kalp Vakfı (2006),
- . “Yılın Başarılı İş Kadınları Ödülü” Dünya Gazetesi (2006),
- . “ÇEK Eğitim Ödülü”, Çağdaş Eğitim Kooperatifi (2006),
- . Vehbi Koç Ödülü (2009).

YAYINLARI:

• 2005 yılı itibarı ile, toplam 440 yayımı bulunmaktadır. Bunların 50'si yabancı dergilerde yayımlanmış tıbbi çalışmaları, 204'ü tıbbi, sosyal ve siyasal içerikli gazete makaleleri, 186'sı ise Türkçe tıbbi dergilerde ve kongre kitaplarında yayımlanmış araştırma, derleme ve olgu bildirimleridir.

2'si kitap, 3'ü seminer kitabı olmak üzere 5 yayımı editör grubunda yer almıştır. 1. Basamak Sağlık Hizmetlerinde Deri ve Zührevi Hastalıklar El Kitabı adlı ve 5 baskı yapan ders kitabı, makalelerini içeren ve üç baskı yapan ‘Cumhuriyet’in Bireyi Olmak’, çocukluk yaşamını anlatan ve 4 baskı yapan "AT KIZ", son yazılarının toplandığı ve 2003'te yayımlanan ‘Cumhuriyetin Bireyi Olmak II’, 2004'te Mehmet Zaman Saçlıoğlu 'nca kaleme alınıp T. İş Bankası'nca bastırılan, yaşamının öyküsünü içeren ve altı baskı yapan ‘Güneş Umuttan Şimdi Doğar’, 2006'da yayımlanan Cumhuriyet Radyo'da konuklarıyla yaptığı söyleşilerden oluşan "Geçmişten Geleceğe Radyo Cumhuriyet'te Çağdaş İnsan Söyleşileri" olmak üzere altı kitabı yayımlanmıştır. 2005'te ‘Cumhuriyetin Bireyi Olmak I’ ve II, son dönem yazıları da eklenerek genişletilmiş ve birleştirilmiş baskı şeklinde yayımlanmıştır. Zehra İpşiroğlu 'nun Türkan Saylan'la yaptığı, uzun zaman dilimini içine alan bir söyleşiyi kapsayan kitap ‘Yapıcılığın Gücü’ 2006'da yayımlanmıştır.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği tarafından 2010 yılından itibaren adına ‘Türkân Saylan Sanat ve Bilim Ödülleri’ verilmektedir.

Ayşe Kulin 'in yazdığı Tek ve Tek Başına: Türkan adlı Saylan'ın hayatının konu edildiği roman 31 Ekim 2009'da yayımlandı. Senaryosu bu kitaptan uyarlanan Türkan adlı televizyon dizisi Kanal D'de 2010 yılında yayınlanmaya başladı ve 14 Nisan 2011'de final yaptı Film ise 19 Mayıs 2011'de gösterime girdi.

Gazeteci Özlem Özdemir'in, Saylan'ın 88. doğum gününe armağan olarak senaryosunu yazdığı Türkan: Bir Bilim Kadınının Öyküsü adlı belgesel filmin ilk gösterimi 13 Aralık 2023'te Maltepe Türkan Saylan Kültür Merkezi'nde gerçekleşti.

Görüldüğü gibi Bütün dünya kadınlarına ışık olacak kadar son derece verimli, üretken ve dirençli bir yaşam. Bütün öteki etkinliklerini bir tarafa atsak bile, sadece cüzzamla savaşıması ve ‘Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği’nin aracılığıyla Anadolu’daki kız çocuklarının eğitime kavuşması için verdiği maddî ve manevî desteği yeterliydi kaldı ki o daha da ötesini yaptı.

Fakat özellikle hayatının son zamanlarında dönemin Başbakanı tarafından kara listeye alındı. Kendisini en çok da o çok değer verdiği ‘Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği’ ile vurmaya çalıştılar. Ergenekon Operasyonu dahilinde 13 Nisan 2009’da oturduğu ev ve başkanlık ettiği ÇYDD’nin çeşitli merkezlerinde aramalar yapılmış, bazı ÇYDD yöneticileri göz altına alınmış, birçok bilgisayar ve belgeye el konulmuştur. Evi sanki bir kaçakçıymışcasına gereksiz yere polislerce aranmış, bütün eşyaları didik didik edilmişti. Derneğin hesaplarına bloke konarak ihtiyaç sahibi kız öğrencilerin burslarını almaları engellendi. Türkân Hanım’ın zaten kanser hastalığından yorgun ve bitkin düşen bünyesi bunca ezaya, azaba-işkenceye dayanamadı. Belki hastalığının getirdiği ağrıdan acıdan daha büyük bir acıyla yaşama veda etti. Dönemin iktidar seçmeni de boş durmadı tabii; deyim yerindeyse ‘topuyla tüfeğiyle’ değilse bile zehirli dilleriyle, basın-yayın araçlarıyla teknil Başbakanlarının arkasında mevzilendiler. ‘Geberdi,’ diyen mi olmadı, ‘cehennemi boyladı’ diyen mi!...

Ne diyelim; sen yine de rahat uyu. Yukarıdakiler sana böyle ‘teşekkür’ ederken kendi sirkatini söyledi. Sen asıl teşekkürü yetişmesine omuz verdiği binlerce kız çocuğu-kadından aldın. Sen, geçirdiğin yaşamının son günleri için bu iktidardan alacaklısın. Biz senin ardına kalan kadınlar da bu iktidardan çok alacaklıyız, çokook. Hangi birini sayayım ki? İstanbul sözleşmesi kocaman bir yalan oldu. Kadınlar daha da fazla erkekler tarafından öldürülüyor ve ‘İyi hal’den çok az cezalarla paçayı kurtarıyorlar ve erkekler şiddet ve öldürme konularında her gün bir öncekinden daha cesur ve mahirler.

Sen teslim olmadın, biz de teslim olmayacağız.

KAYNAKÇA:

<https://turkansaylan.atasehir.bel.tr/yayinlari>

ANKARA’YA MEKTUP

YAZAN: Ayşe Gülçin İLHAN

aysegulcinilhan@gmail.com

ANKARA SEN ANKARA BEN

Yağmurlar gecikti yağmaya bu yıl Ankara sokaklarına. Yağar gibi oluyor bazen ama vazgeçiyor sebepsiz. Sanki gelmeyi çok isteyen fakat cesareti bir adım atmaya bile yetmeyen unutulmaz eski bir sevdicek gibi. “Gelsem gidemem, kalsam yapamam!” Der gibi.

Sen gibi...

Bir ara camlara hafiften çisiledi, sonra tekrar güneş açtı. Eylül de bitti biter, gün dediğin ömürden gider. Ara sıra albümü açıp senin o eski siyah beyaz fotoğrafına bakıyorum. Nasıl tesir

etmiş o duruşun ruhuma; yıllar geçti o his geçmedi. Gizli saklı kapalı bir yara değil bu. Öyle açık seçik çekinmeden durur yerinde. Kapanmasını isteyen kim der gülerim aklıma geldikçe. Seni görmedikçe ve görmediğim her gün yeniden tâ en baştan sevdikçe. Ankara bir mahsun kent şimdi. İçli bir uğultuyla, geçmişte kalamamış kalp yarası, bağrına basılı bir kırık sevdıyla sonbaharı yaşıyor. Hayli kalabalık artık her sokak. Tenha yerleri; ruhu yalnız, gönlü kırık olanlar buluyor. Ağaçların ne yeşil kaldığı ne tam sarardığı sancılı günlerden geçiyoruz. Burada olsan şimdi. Ya tesadüfen karşılaşsak yahut sözleşip buluşsak güneşli bir öğleden sonra. Saatlerimizi ikiye ayarlasak ve o zamana dek sabrımız taşsa, kulaklarımız hafiften çınlasa da üç dakikada bir saate yeniden baksak. Kuğulu'da salkım söğütün altındaki herhangi bir bankta otursak yan yana. O kocaman ve gece karanlığı gözlerini kısarak gülümseyen bana. O ilk ve son buluşmamızdaki gibi rengin atmasa bu kez. Adımı söyleyen ben o an ölsem. Adın benim kiblem olmuş zaten Ankara'm desem, yakışıklı şehrim. İlk kez yan yana oturmuş oluruz o buluşmada çünkü biz hiç buluşamadık ne Ankara'da ne de başka yerde. Böyle imkânsız böyle acımasız böyle ketum bir dünya! Neylersin kader böyle Ankara! Çıkamaz sokak olur bazısına her yanın. Çıkılır mı ferah ve aydınlık günlere? Biz de güler miyiz kaygısızca? Hayat bize de sunulur mu altın tabaklarda? Hani olur da bizim de kolaylaşır mı işimiz? Murada erilir mi ki bunca zaman sonra? Bunlar soru değil. Soru olsaydı yanıt olurdu bunca yıl. Ömür geçiyor Ankara'm. Ne soru bitiyor ne yanıt geliyor...

Ben seni izlerken bir yandan dimağıma arşivliyorum yüzünü. Seni ezberime alıyorum, seni kırk yıllık yarama basıyorum, yar mısın yara mısın halâ bilmeye uğraşıyorum.

“Peki sen nasılsın?” diye sorduğumda; kaşlarının ortasındaki iki çizgi derinleşiyor, iklim sessizleşiyor. Sözcüklerdeki E'ler yine kapalı, üşümüş bir sesle:” Seni özledim!” Demene kalmadan bulutlar gözyaşlarına boğuluyor. Biz susuyoruz. Şemsiyesiz, acelesiz, telaşsız ve hareketsiz oturduğumuz banktan kalkmaya yeltenmiyoruz bile. Yağmur saklar biliyoruz aktı akacak gözyaşlarını. Onca zamandır ciğerimize akıttığımız gizli yaşlar Ankara'nın en eski sokaklarına yağmurla beraber akıp karışıyor. Hâlimiz hâl değil! Ahvâlimiz belirsiz! Hayal kurmayı bırakalı çok oldu. Ortalıkta kimse kalmadı. Yağmurdan kaçan kaçana. Bir havuzdaki kuğular bir de biz varız yağmura tutulmuş Ankara'da. Keşke yağmur dinmese hiç! ve biz bu bankta öylece otursak. Sen sigara içmeden ben sana doyamadan öylece dinse yağmur. Sen yine sessizce ben ise sensizce günü bitiriyoruz. Biliyor musun ben bir seni bir de bu şehri çok sevdim.

Serin; ellerimin üşüdüğü, saçlarımın biraz daha beyazladığı, aşkımın olduğu yerde saydığı bir eylül gecesi yazdığım bu mektubu da zarfına koyup hoşça kal ülkeme dönüyorum. Hoşça kal Ankara'm...

28/09/2022

Ankara

ROL MODELLERİMİZ

GÜNE BAKANLAR KOOPERATİFİ

KONUK: Eda NAZLI

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

Sulesepin06@gmail.com

Şule: Sevgili izleyicilerimiz, Rol Modellerimiz köşemizin bu ayki konuğu Eda Nazlı. Hatay ev ürünleri desek doğru olacak sanırım ama kendisi birazdan bilgi verecek. Önce ben, kendisiyle nasıl tanıştığımı anlatayım: Bir sertifika töreninde onlar stant açmışlardı. Hatay ürünlerine doğru koştum, nar ekşisi, tatlı toz biber, domates salçası gibi ürünler aldım. Eda Hanımın görme sorunları olduğunu öğrenince dikkatimizi çekti, hemen kendisinden söz aldık, şimdi birlikteyiz. Hoş geldiniz.

Eda: Merhabalar, hoş bulduk.

Şule: Bize kendinizi tanıtabilir misiniz?

Eda: Ben 46 yaşındayım. Doğuştan görme engelliyim. Aileden gelen %90 görme engelim var. Sonradan gözümün birini kaybettim. Yani tek göz ve %90 görme engelliyim. Yaşamda bazı zorluklarımız oldu, yanlış bakışlar, önyargılar gibi. Bunlar çok fazla, hâlâ da devam ediyor. Bunu yaşayanlar bilir ama yaşamayanların bilmesi mümkün değil.

Şule: Eda Hanım, görmeme nedeniniz ne, acaba?

Eda: Şu an söyleyebileceğim göz tansiyonu, damlalar kullanıyorum.

Şule: Başka kardeşlerinizde yok herhalde, değil mi?

Eda: Kardeşlerimde, annemde var, benimki kadar yoğun değil. Benimki 4 göbek ileriden geliyor. Annemin babasında ve onun annesinde varmış, eskilerin anlattığına göre.

Şule: Eğitim sürecinizi biraz anlatabilir misiniz?

Eda: İlkokul mezunuyum ama üçüncü sınıftan terk. Çünkü, doktorlar gözümü yormamam için okula devam etmemem gerektiğini söylemişler. Okul sırasında öğretmenim Süheyla Gül Keser, -- Öldüyse, Allah rahmet eylesin. Depremden sonra ulaşamadım. Onun emeğiyle okuma, yazmayı öğrendim. Burnum kitaba, deftere değerek okuyup yazabiliyorum.

Şule: Körler Okulu süreciniz olmadı mı? Düşünmediler mi oraya göndermeyi?

Eda: Hatay 'da yaşadığımız için ve annem, babam memur, kardeşlerim de hepsi okuduğu için okul da Ankara'da olduğundan beni yalnız gönderemediler, o nedenle olamadı körler okulu süreci.

Şule: Sonra evlendiniz, sanırım.

Eda: Evet, eşimle tanıştım, 27 yaşında evlendim.8 Sene boyunca çocuğumuz olmadı, sonra, şükürler olsun bir oğlum oldu. Onun durumunu da anlatmak isterim. 8 yıl boyunca o da görme engelli olur mu diye üzüldüm. Hamileliğim çok ağırdı. Ama, şükürler olsun, sağlam, akli başında bir oğlum var.

Şule: Herhangi bir derneğe üye misiniz?

Eda: Değilim.

Şule: Ama siz baston kullanmayacak kadar görüyorsunuz, sanırım.

Eda: Bana görme engelliymişim gibi davranmazlar. Ama yardıma ihtiyaç duyuyorum. Özellikle dışarıda, bir yere gideceğim zaman. Evde kendi işlerimi görebiliyorum.

Şule: Derneklerde kadınlar bir araya geliyoruz, birbirimize destek oluyoruz. İhtiyaç duyarsanız bağımsız hareket kursları oluyor, derseniz size de destek sağlayabiliriz. Bilgisayar kursları da veriliyor, siz bilgisayar biliyor musunuz?

Eda: Yok, bilmiyorum.

Şule: O kurslardan da yararlanabilirsiniz. Ben biraz kooperatif sürecinden konuşmak istiyorum. Siz deprem sonrası geldiniz, değil mi, Ankara'ya?

Eda: Yok. Ben evlenip geldim Ankara'ya. 18 senedir Ankara'dayım. Ama benim bütün akrabalarım Antakya'da. Annem, babam, dayım, teyzem, halam... Oğlumun doğumundan sonra oradan ürünler getirtip küçük küçük satmaya başladık. Evden satışlarımız o şekilde başladı. Ürünlerimizi tamamen Antakya'dan getiriyoruz. Tabii ki depremzedelerden alıyoruz.

Şule: Nerelerde satıyorsunuz?

Eda: Net bir yerimiz Atlantis meydan. Cumartesileri oradayız. Muhtarlarımızın kermeslerinde gıda satışına izin verilen yerlerde de bulunuyoruz.

Şule: Kooperatif mi birlikte satış yaptığınız yer? Adı ne kooperatifin?

Eda: Günebakanlar.

Şule: Grup halinde yapıyorsunuz bu işi, değil mi? Arkadaşlarınızla beraber.

Eda: Evet, Günebakanlar Kooperatifinde herkes kendi el emeği ürünleriyle sergiler açıyor. Geçimimizi sağlıyoruz.

Şule: Ne tür ürünler? Ben aldıklarımı söyledim ama siz de çeşitlendirebilirsiniz.

Eda: Pul biber acı, tatlı, çok acı, toz biber tatlı, acı, karabiber, kimyon... Bunları ben getirtip makineyle çekiyorum. Pazara götürüp satıyorum. Sumağımız, nar ekşimiz, zeytinyağımız isotumuz, çörek otumuz, acı biber, tatlı biber salçamız, domates salçamız var. Tereyağımız, peynirimiz var ama onları pazara götürmüyorum sıcakta bozulmasınlar diye.

Şule: Kargoyla başka yere de gönderebiliyor musunuz?

Eda: Kargo ücreti insanlara fazla geldiğinden kargoya pek yanaşmıyoruz. Evimizi, telefonumuzu bilenlerle ortak bir noktada buluşup elden veriyoruz.

Şule: Eda Hanım, hayalleriniz ne? Bu konuda? İş büyütmeyi düşünüyor musunuz?

Eda: İş ilerletmeyi düşünebiliriz. Eşim emekli. Oğlum on yaşında hem onun geleceği hem bizim geçimimiz için bir yer edinmemizin iyi olacağını düşünüyoruz.

Şule: Ankara içinden size nasıl ulaşabilirler?

Eda: Telefonla ulaşabilirler. Veya Atlantis meydana gelebilirler, telefonla oraya geleceklerini bildirirlerse ürünlerimizi getirip elden teslim edebiliriz.

Şule: Peki, sakıncası var mı, telefonunuzu buradan paylaşırsak?

Eda: Bugüne kadar bir sorun çıkmadı, bundan sonra da çıkmaz sanırım. 0 530 553 32 36.

Şule: Çok teşekkür ediyorum. Umarım satışlarınız artar, doğru düzgün okula gönderilmemişsiniz, sizin için de sosyalleşme açısından yararlı olur.

Eda: Tabii, kendimizi kanıtlamaya çalışıyoruz. Artık benim çevremde kalmadı ama engellilerin gizlenmesi, onlardan utanılması gibi durumlar vardı eskiden. Bunları aştık.

Şule: Bol satışlar, bol kazançlar diliyoruz. Çocuğunuz için de iyi bir gelecek olur, sizin için de sosyalleşme olur. Katıldığınız için de teşekkür ediyorum. Daha işin başındasınız. Kaç yıldır bu işi yapıyorsunuz?

Eda: On yıldır elden satışlar devam ediyor. İki yıldır da pazarlara gidiyoruz.

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, bu ayki Rol Modellerimiz köşemizde Eda Nazlı arkadaşımızla birlikteydik. Ankara'da bulunan ve Ankara'ya yolu düşen arkadaşlarımız kendisiyle iş birliği yapabilirler.

17 Haziran 2025

KIZKARDEŞ OLMAK

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

Küçük olmak aslında çok büyük bir şeydi.

O vakitler yaralarımız hafifti fakat hayallerimiz büyüktü.

Anneannemin evindeki duvarda bütün heybetiyle duran, devasa zannettiğim gonglu saatin, yıllar sonra o kadar da büyük olmadığını gördüğümde anlamıştım bunu. Zamanın ruhu belki de böyle bir şeydi...

Küçüktük ama heveslerimiz, heyecanlarımız kocamandı. İyi niyetlerle gülümsediğimiz yıllardı. Sahi o ağız dolusu kahkaha atan çocukluğumuz şimdi neden böyle Mona Lisa tablosu gibi duruyor ki?...

O yılların en sadık eşlikçisi kız kardeşler.

Esasında gönüllü bir ilişki tanımı değildir bu, anne ve babanızın iş birliği sonucu size dayatılmış bir roldür fakat anlayabilen için pek kıymetlidir.

Bir kız kardeşiniz varsa ve hala istikrarla devam eden bir vefa ve hoşgörü ile görüşüyorsanız ona sınıksız sarılın derim.

Çünkü onunla aynı sokaklardan, aynı okul koridorlarından, aynı evler ve sofralardan geçmişsinizdir ki bu izleri başka hiç kimsede bulamazsınız.

Bu izlerin devri, ablanıza artık küçük gelen kabanın size aktarılması yoluyla olabilir mesela ve büyük ihtimalle o yeşil kabanda hep gözünüz vardır.

"Seneye de giyer" mantığıyla bir numara büyük alınan o ayakkabı hoop size transfer olmuştur ki hep söylerim, biz sıfır maliyetli çocuklardık...

İşte bu yüzden ayak izlerimiz bile aynı yerlerden geçmiştir ve bu emsalsiz bir tanıklıktır.

Sanırım 70'li yıllarda çocukluğunu geçiren herkesin bir İş bankası kumbarası olmuştur.

İlk girişimci hallerimiz bu kumbara ile başladı desem yeridir.

Okul harçlıklarından artırdığımız madeni paraları hevesle içine atar, kumbara dolduğunda ne yapacağımızı büyük bir hevesle hayal ederdik. Senin paran, benim param hesabı olmadan kurulan emsalsiz bir ortaklıktan söz ediyorum bu arada.

Kız kardeş ile yapılan bu ilk şirket ortaklığı belki de size güvenmeyi öğretiyor. Sonraki yıllarda darbe yediğiniz her işten, ortaklıktan ya da ilişkiden sonra derin bir afallama hali yaşasanız da çocukluğunuzun o masum günlerine inceden bir gülümseyiş göndermeden edemiyorsunuz.

Bir kız kardeşiniz varsa eğer, en iyi terapi seansını alacağınız kesindir.

Çünkü çocukluğunuza dönmekle vakit kaybetmemiş olursunuz. Aynı yolun yolcusu olarak yaralar bile çoğu kez aynı yerden olabilir ki birlikte pek güzel sağaltılıp, iyileştirir.

Velhasıl iyi bir kız kardeş aynı zamanda iyi bir RUH TAMİRCİSİDİR.

Bu arada terapistlere de saygım sonsuz.

En uygun banka kredisidir kız kardeş. Sıkıştığınızda evrak falan istemeden hatta çoğu kez geri ödemesiz bir kredidir bu ki bunun da suyunu çıkarmamak lazımdır.

Küçük sağlık problemlerinizde ilk yardım çantası gibidir. Saçınız mı dökülüyor "Bak şimdi biberiye yağıyla, zeytinyağını..." falan deyip heyecanla anlatmaya başlar. Nasıl oluyorsa her derde bir çözümü de vardır.

Eğer doktor bir kız kardeşiniz varsa işte bunun konforu anlatılır gibi değildir.

Acil yardım butonu gibidir kendileri.

Kısa bir telefon konuşmasından sonra reçete hemen watsaptan atılır ve sorun hallolur. Hekim takibi de bu işin devamıdır.

"Hastalık yoktur, hasta vardır" diyen Hipokrat, hastalıkların sadece fiziksel bulgularla değerlendirilmemesini, her bireyin kendine özgü yapısının olduğunu söyler ki bunu en iyi kız kardeşiniz doktor olursa deneyimlersiniz.

İşte bu yüzden hep söylerim, "Doktor kız kardeşim tanrının bana en güzel hediyesidir " diye...

Soy ağacınızı, genetik mirasınızı birebir bildiğinden en doğru teşhisi hep o yapar ki en mühimi gönül yaranızı da en iyi o pansumanlar...

Birebir kız kardeş ilişkisi yaşıadıysanız, kalabalık kadın gurupları sizi yorar mesela...

Yekten konuya girmek varken, kendinizi anlatmakla işe başlamak beyhude bir çaba gibi gelir. Hoş, özellikle bir yaştan sonra bu iş katlanılmaz hale gelir.

Sıkıştığında, çaresiz kaldığında, derdini kimselere anlatamadığında, sığınacak bir liman aradığında, imdadına yetişebilecek bir kardeş bence evrenin en özel hediyesidir.

O sıkışmışlık anında;

"Korkma gel, ben yolu biliyorum" ya da

" Yanındayım, hiç merak etme "diyen

Yürümek istemediğinde ya da o güce sahip olmadığını anladığında,

" Telaşlanma, gel birlikte duralım öylece, zaman lazım belki de",

"Bu da geçecek, bak göreceksin" diyen

Gözyaşlarını dökerken,

"Beraber toplarız, hiç kafanı yorma" diyen

Çocukluk anılarınıza kahkahalarla gülerken, birden sana sınıksık sarılan,

Küsseniz bile, ufak bir rahatsızlığınızda hiç düşünmeden telefona sarılıp, "Geleyim mi yanına, ister misin?" diyen,

Seni her halinle sarıp sarmalayan, affeden, yaralarını gören bir kardeşiniz varsa eğer lütfen bunun kıymetini biliniz.

Yaş aldıkça ve yalnızlaştıkça bir telefonun ya da bir sözün değeri çok daha artıyor, çünkü artık kimselerin inceliklere ayıracak vakti olmadığını anladığın yaşıta oluyorsun.

Fakat tüm bunların ötesinde bir arkadaşınızla da belki kız kardeşinizde göremediğiniz o vefayı, yarenliği görüyor, menfaatsiz, katıksız ilişkiyi kurabiliyorsunuz.

Çünkü sadece kardeş olmak yetmiyor. Yürek istiyor, vefa istiyor, incelik istiyor bu bağ ve bazen bir arkadaşınız tüm bunların yerini kız kardeşinizden bile daha iyi dolduruyor.

İşte bu sebeple onlara da lütfen sınıksık sarılınız ki malumunuz soyu tükenmektedirler.

Yaşadığımız sürece her durumda, her nefeste hep yanımızda olan tüm kız kardeşlere ve bazen kız kardeşten bile değerli olan tüm dostlara selam olsun...

Mayıs /2025

HAK MI HUKUK MU LÜTUF MU

CİNSEL SUÇLARDA KADININ BEYANININ ESAS ALINMASI ÖNERİSİ ÜZERİNE

YAZAN: Avukat Turhan İÇLİ

Turhan.icli@gmail.com

Son yıllarda feminist kadın hareketi içerisinde cinsel suçlarda kadının beyanının esas alınması yönünde bir öneri sıklıkla dile getiriliyor. Bu önerinin nedenleri, içeriği, kapsamı, yarar ve sakıncaları nelerdir? Bu yazımda, feminist kadın avukatların makalelerinden yararlanarak bu öneriyi tartışacağım.

Öncelikle şunu belirtmeliyim ki, bu önerinin ortaya çıkmasının nedeni, esas olarak toplumumuzda kadının konumu ve kadın sorununa ilişkin erkek egemen değer yargılarının yaygın

oluşudur. Başka bir anlatımla, toplumsal bilinçaltının ve kültürümüzde kadın-erkek eşitliği düşüncesinin yeterince anlaşılamamış, kavranamamış ve sindirilememiş olmasıdır.

Bilindiği gibi, insanlık tarihinde ataerkil topluluklara kadar tam bir kadın -erkek eşitliği egemendi. Ne zaman ki, ilkel topluluğun başlıca geçim kaynağı olan sürülerin otlatılması gerekçesiyle giderek sürülerin mülkiyetini, dolayısıyla toplumun ekonomik gücünü ele geçiren erkek cinsimiz kadının efendisi oldu; ne zaman ki doğurganlık özelliği nedeniyle kadın cinsimiz evde kalıp çocuk bakmaya ve ocağı tütürmeye mahkûm oldu; işte o zaman kadın -erkek eşitliği bozuldu ve kadın cinsimiz dışı köle haline getirildi. Binlerce yıl süren bu durum, gelenek ve görenekler, din ve daha sonra da egemen hukuk aracılığıyla bu eşitsizliği adamakıllı derinleştirdi. Kültürel kodlara ve bilinç altının derinliklerine gömdü. Toplumsal cinsiyet rolleri, kadın ve erkeğin doğası ve yaratılışı efsanesiyle doğallaştırıldı

Aydınlanma Çağıyla birlikte hümanist ve rasyonalist felsefelerin ışığında bu durum sorgulanmaya başlandı. Ama “bir deli kuyuya taş atmış; kırk akıllı çıkaramamış” atasözünü haklı çıkartırcasına, beş yüz yıldan beri insanlık bu sorunu çözmeye çalışıyor.

Bu genel değerlendirmeden sonra yazımın esas konusuna gelirim, sizlerle şu bilgileri paylaşmak istiyorum. Binlerce yıllık deneyimlerden süzülüp gelen bazı hukuksal ilke ve karineler vardır. Bilindiği gibi ilke, yol gösterici düşünceleri, karine ise, bilinenden bilinmeyeni ortaya çıkartmaya yarayan hukuksal çıkarımları ifade etmektedir. Örneğin, insanların eşit haklarla donatılmış olarak doğdukları bu hakların vazgeçilmez, devredilmez ve dokunulmaz olduğu, temel bir ilkedir. Hukukun temel ilkelerinden biri de iddia edenin iddiasını kanıtlamakla yükümlü olmasıdır. Kanıtlama süreci, tanık, belge ve bulgu gibi pek çok yoldan gerçekleştirilebilir. Fail olduğu iddia edilen kişi yani sanık, suçu hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde kanıtlanıncaya kadar masum yani suçsuz kabul edilir. Bu da bir karinedir. Eğer, iddia edenin iddiası sadece kendi beyanına dayanılarak kanıtlanmış sayılsaydı, büyük bir toplumsal kaos ortaya çıkar; birbirinden şikâyet edip mahkûm ettirenden geçilmezdi.

Ama cinsel suçlarda durum bir miktar farklıdır. Zira, genellikle cinsel suçların mağduru olan kadınlar, toplumsal ahlak ve ön yargılar nedeniyle başlarına gelen tecavüz ve taciz vakalarını açığa vuramamakta; cinsiyetçi kalıp yargıları nedeniyle bu suçun oluşmasına kendilerinin sebep olduğu yönünde suçlamalarla karşılaşacaklarına ilişkin korku yüzünden şikâyetle bulunamamaktadırlar. Öte yandan özellikle taciz olayları, son derece gizli yapıldığından ve ardında pek bir kanıt bırakmadığından yargılama sürecinde kanıtlanması bir hayli güçlükler göstermektedir. Bu nedenle bu çeşit suçlarda yaygın bir cezasızlık söz konusudur

Bu nedenlerle cinsel suçlarda şikâyetçinin iddiasını kanıtlaması ilkesi bir miktar gevşetilebilir. Ancak bu gevşetme en temel ilkelerden ve insanların son derece önemli güvencelerinden biri olan

masumiyet karinesini yani lekelenmeme hakkını ihlal etmeyecek ölçüde kullanılmalıdır. Masumiyet karinesi, tarafı olduğumuz bütün insan hakları sözleşmelerinde yer aldığı gibi, anayasamızın 38. Maddesinde “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılmaz.” Şeklinde yer almıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir kararında masumiyet karinesinin bazı istisnalarının olabileceğini kabul etmiştir. Ancak hiçbir koşul altında savunma hakkı ve şüpheden sanığın yararlanacağı ilkesi ihlal edilmemelidir.

Uluslararası hukukta bazı durumlarda ispat külfetinin yani kanıtlama yükümlülüğünün sanığa ait olduğu kabul edilmektedir. Genellikle çeşitli nedenlerle ispatı güç olan durumlardır bunlar. Söz gelişi, dolaylı ayrımcılık suçunun ispatı çok zor olduğundan bu gibi suçlarda ispat yükü karşı tarafa geçer yani suçsuz olduğunu sanık kanıtlamak durumunda kalabilir. Bazı durumlarda da ispat yükü eşit olarak iki tarafa verilebilir.

Cinsel suçlarda, özellikle taciz suçlarında, bu suçların olabildiğince gizli işlenmesi ve bir kanıt veya bulgu bırakmaması nedeniyle ispat yükünün sanığa geçmesi değilse bile eşit olarak dağıtılması düşünülebilir. Mağdurun suçu ispat edememesi halinde, suçu işlemediği sanıktan istenebilir. Elbette gerçekleşmiş bir eylemin ispatlanması, eylemin gerçekleşmediğinin ispatlanmasından daha kolaydır. Zira, gerçekleşen eylemin geride kanıt bırakma olasılığı varken gerçekleşmemiş bir eylemin kanıtlanması, örneğin suç esnasında olay yerinde değil de başka bir yerde olduğunun ispatı gibi çok nadir durumlarda mümkündür.

Bizim hukukumuz yargıca geniş bir takdir hakkı bırakmıştır. Yargıç kararlarında yasa ve vicdanıyla bağlıdır. Yeterli kanıt olmadığı halde sanığın suçlu olduğuna ilişkin vicdani kanaate ulaşan yargıç, sanığı cezalandırabilir. Nitekim, cinsel suçlarda bu gibi kararlara rastlanmaktadır. Bu çeşit suçlarda “Kadının beyanı esastır” gibi genel bir kural, son derece tehlikeli sonuçlar ve mağduriyetler yaratabilir. Bu nedenle böyle bir kuralın hukukumuza dahil edilmesi yerine, yargıcın takdir hakkının yani vicdani kanaatinin isabetli bir biçimde kullanabileceği koşulların yaratılması daha doğru olur. Bu ise, önümüze rejim sorununu getirmektedir. Zira, vicdani kanaatlerini doğru kullanabilmeleri için yargıçların kararlarında bağımsız ve güvenceli olmaları zorunludur. Sürekli yöneticilerin baskısı ve yönlendirmesi altında olan bir yargıcın vicdanına göre hareket etmesi düşünülemez. Yine, verdiği karardan dolayı, görev yeri değiştirilmeyeceğine, sürülmeyeceğine veya görevine son verilmeyeceğine ilişkin yargıç güvencesi olmayan bir yargıcın da vicdanına göre karar verme olasılığı yoktur.

Bunlara ilaveten cinsiyetçi kalıp yargılardan arınmış olmayan yargıçların mağduru kadın veya eşcinsel bir birey olan olaylarda doğru karar verme olasılığı yüksek değildir. Bu nedenle sorun, son duruşmada bir aydınlanma yani tüm yargıçlar ve savcıların aklın ve bilimin ışığına kavuşmaları sorunudur.

“Kadının beyanı esas olmalıdır” tezini savunan feminist kadınların haklılığı, 2013yılındaki Gezi eylemleri sırasında meydana gelen bir olaydan sonra bir hayli tartışmalı hale gelmiştir. Bilindiği gibi, baş örtülü bir kadın bu olaylar sırasında deri ceketli bir gurup insanın taciziyle karşılaştığını, bu kişilerin kendisine şiddet uyguladıklarını ve üzerine işediklerini ileri sürmüştü. O zamanki Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Gezi eylemlerini gayri meşru bir duruma düşürmek için bu iddiayı döne döne dile getirmişti. Ancak, olayla ilgili ne bir görüntü ne bir tanık ortaya çıkmıştı. Eğer kadının beyanı esas olsaydı, birtakım kişilerin haksız olarak canı yanacak ve Gezi eylemleri kamuoyunun gözünde gayri meşru bir hale sokulacaktı.

Sonuç olarak ben sorunun esas olarak bir aydınlanma ve demokrasi sorunu olduğu kanısındayım. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi sona ermeden, ergler ayrılığı sistemine geçilmeden, yargıçlarımız, savcılarımız bağımsız olmadan ve yargıç güvencesine kavuşmadan kadın sorununun çözilemeyeceğine, cinsel suçlarda doğru kararların verilebileceğine inanmıyorum.

22 Haziran 2025

KADINDA SÖZ İZLERİ

YAZAN: Gülseren MÜNGAN

gulserenmungan@gmail.com

Dil, insanın kendini ifade etme aracıdır. Bu araç onu, diğer canlılardan ayıran en temel özelliklerden biridir. “Bir lisan, bir insan” deyişi bunu çok iyi açıklar. Dilin olmadığı bir toplumsal yapının varlığını sürdürmesi düşünülemez. Dil, insanın, toplumsal yapının amaçlarını, isteklerini, umutlarını, düşüncelerini tarif edendir. Söz dildendir. Unutmamalıyız ki “Bıçak yarası geçer, dil yarası geçmez.”

Sözün, sözlükte iki sayfalık açıklaması var; ancak, bu açıklamadan kısa bir alıntı yaparak okuyucunun belleğini tazelemenin iyi olacağını düşünüyorum.

SÖZ:

- 1) Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi. Lakırdı, kelam, laf, kavi.
- 2) Bir veya birkaç heceden oluşan ve anlamı olan ses birliği, kelime, sözcük.
- 3) Bir konuyu yazılı veya sözlü açıklamaya yarayan kelime dizisi.
- 4)“Söz dinlemek” (tutmak) – Söylenen bir sözü, verilen bir öğüdü, benimsemek, davranışlarını bunlara uydurmak.

Sözlüğün iki sayfalık açıklamasından seçtiklerim, sözün etkin bir toplumsal biçimlendirici olduğunu açıklamaktadır sanırım. Bu örneklerde en vurucu öge, bence, söyleyene-söylenene, öğütleyene-öğütlenene uyum sağlamak; sözü ve öğüdü benimsemek önermesidir. Sözün, konuşmayı, konuşma yetkesini, düşüncelerini söyleme biçimini kapsadığı da açıkça ortadadır.

Sözün gücü, etkin bir uyarıcı, tanımlayıcı, şekillendirici ve yönlendirici olma özelliğinde yatar diye düşünüyorum.

Söz, yaşantımızda atasözleri, deyimler, söylenceler, bazı dini söylemler; türkü, mâni sözleri ve bu gibi giysilere bürünerek türlü görünümüyle karşımıza çıkıyor. Toplumun her katmanında kendine yer bulup iz bırakarak...

Egeli Kadın Yazarlar Platformu (EKYAZ)’nun, “Kadında Söz İzleri” adıyla okuyucuya sunduğu derlemede ele alınanlar, ülkemiz kadınlarını olduğu kadar, gezegenimizin neredeyse tüm kadınlarını da kapsamaktadır. Bir araya gelip çocuk doğurmamaya karar verseler insan evladının sonunu getirecek olan, bunu yapmayıp her doğumda canını ortaya koyan insanın kadın cinsini...

SENECA, biz kadınlar için şöyle buyurmuş:

SÖZDEN HAFİF NE VAR? ŞİMŞEK.

ŞİMŞEKTEN HAFİF? RÜZGÂR.

RÜZGÂRDAN? KADIN.

KADINDAN? HİÇBİR ŞEY!!!

Biz kadınlar, insanın yaradılışıyla başlayan bir hikâyenin ters yüz edilmiş oyuncularız.

Hikâye şudur:

Tanrı Âdemi ve Lilith’i topraktan yaratır. Onların cennette yaşamasını sağlar; ancak Lilith, eşit olduklarını savunarak Âdem’in isteklerine boyun eğmez, Şeytan’ın tarafına geçer, cenneti terk eder. Âdem’in Lilith’in geri gelmesi için dualarına dayanamayan Tanrı, ona üç meleğini gönderir; ama Lilith geri dönmez. Tanrı bu kez, Âdem’in kaburgasından Havva’yı yaratır. Böylece Havva, Âdem’den yaratıldığı için ona karşı koymayacak, aksine ona boyun eğecektir. Yine de cennetten kovulmaları, zevk düşkünü düşüncesiz Havva’nın, saf, temiz Âdem’i Şeytan’ın verdiği elmayı yemeye ikna etmesiyle gerçekleşir.

Tek tanrılı dinlerde ve değişik kültürlerde yer alan; az çok birbirine benzer olan bu inanış, şeytan, iblis, baştan çıkarıcı, yalancı vb. kötü özelliklerin kadına mal edilmesinde kaynakça olabilir. Ayrıca, insanın yaradılışıyla ilgili bu söylence, kadın ve erkek arasındaki “erk” sorunsalının ilk belirtilerini içermektedir diye düşünüyorum.

Yaratılış söylencesi, bence, bin yıllar süren kadın aleyhtarı siyasal, toplumsal, kültürel, ekonomik zihniyetin oluşmasında yangını çıkaran bir kıvılcım gibidir. Bu kıvılcım, kutsalın tartışılmazlığını kuşandığından, kadın aleyhinde zihniyet oluşumunun dönüştürülmesinde ne kadar zor yol alınacağını belirtisidir. Bu dogmatik düşünce, kadını, diller ve gelenekler aracılığıyla da acımasız ve haksız bir şekilde kuşatmıştır.

Neredeyse tüm dünya inançları insanlığın başlangıcında önce erkeklerin yaratıldığını varsayar. Âdem’in Havva yaratılana kadar günaha ve kötülüğe bulaşmadığı öngörülür. Zeus ise,

erkeklerle ve onların koruyucusu Prometheus'a duyduğu öfke sonucu onların başına belâ olsun diye Pandora'yı daha en başta "öteki" olarak yaratmıştır. İçinde umut dışında iyi bir şey bulunmayan, tüm kötülükleri barındıran bir kutuyla...

Erkeğin, "Kültürü oluşturan etken", kadının, "doğayı simgeleyen edilgen" olarak konumlandırılması tarihidir insanlık tarihi. Kadına düşen bu rol, onun ilk çağlardan beri eril, hükümler bir söylemle karşılaştığını, bu söylemin kurbanı bir günah keçisine dönüştürüldüğünü gösterir.

Bu kısa tanımlama ve girişten sonra, insan evladının, kadına dair her alanda binlerce yıldır belleğinde biriktirip uygulamaya koyduğu; kültürümüze yansıyan, bizi kuşatan, şekillendiren, engelleyen, küçük düşürüp aşağılayan, inciten, öfkeliendiren unsurlarından bazı örnekler vereceğim.

ATASÖZÜ: Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, darbimesel.

Radikal Gazetesinin, "Atasözlerimiz" adlı kitap ekinde atasözü şöyle açıklanır:

"Atasözleri, bir ulusun değer yargılarını anlatan özlü sözlerdir. Yüzyıllar boyu edinilen yaşam deneyimlerini içeren atasözleri, düşünce, özlem, eleştiri, gözlem ve yargılarını dile getirir. Diğer deyişle, atasözleri, daima iyiyi, güzeli, doğruyu yaratma sürecinde uyulacak ilke ve kuralları öğütleyen yapıcı bir dünya görüşünün sözcüsüdür. Atasözleri bir toplumun yaşam felsefesini, bir diğer deyişle dünya görüşünü anlatan kesin yargı niteliğindeki sözlerdir. Atasözlerini incelediğimiz zaman; o ulusun yaşamı nasıl gördüğünü, insana nasıl ve niçin değer verdiğini, hakça bir düzen kurulabilmesi için hangi toplumsal kural ve ilkelere uyulması gerektiğini rahatlıkla anlayabiliriz. Bu bakımdan atasözleri bir ulusun karakterini, yani ulusal niteliklerini belirleyen en temelli öğeler durumundadır.

Özetle atasözleri, bir ulusun ortak kanı, inanış, görüş ve özelemlerinin dile getirildiği bir kamuoyu kurumudur."

EKYAZ olarak "Kadında Söz İzleri" kitabımızla, bir kamuoyu kurumu diye nitelendirilen atasözlerinin, aslında her zaman iyi, güzel ve doğruyu önermediği gerçeğiyle toplumu yüzleştirip düşüncemizi ifade etme şansını elde etmiş oluyoruz.

Görülüyor ki, sözün yüklendiği anlamlardan gelen gücü, atasözü ve deyimlerde uzun denemeler, gözlemler ve halkın kabulüyle taçlanarak daha da artmıştır. Söz bize, yalnızca atasözü, ya da deyim olarak ulaşmaz, ayrıca destanlar, söylenceler, türkü sözleri, yöresel, ulusal söylem kalıpları ve benzeri birçok unsurla ulaşır. Kadınlar aleyhine olanlarının bir bölümünü paylaşarak birlikte irdelemeyi düşündüğüm bu unsurlar, feodal, ataerki toplum yapısının, erkek egemen söylemin kadınlar aleyhine yapılandığı kültürlerde ve yaygın olarak özel mülkiyete dayalı üretim ilişkilerinde yer bulan dinsel, toplumsal, siyasal, ekonomik, psikolojik alanlardaki yansımalarıdır.

Eril söylem, aslında insana dair olması gereken iyi, güzel, doğru özelliklerin neredeyse tümünü kendine mal etmiştir. Akıl, zekâ, cesaret, doğruluk, güvenilir ve koruyucu olmak vb. Kadına bunlardan kalan “kırıntı” bile değildir. Erkek gibi olmak yüceltilmiştir. “Erkek Fatma”, “Erkek gibi kadın” olmak bir lütüftür. Erkeğe benzemek kadını onurlandırmalıdır. Ancak, kadına dair özellikler, erkeğin korkulu rüyasıdır. Kadına benzemek, erkek için aşağılanmanın bin bir çeşididir. “Kadın gibi ağlamak”, “Kadın gibi gülmek”, “Kadın gibi kırmak”, “Kadın gibi duygusal olmak” söylemleriyle hangi erkek karşılaşmak “Aşağılanmak” ister? Kadının özellikleri aşağılanmayla eş tutulandır ne yazık ki.

Başta tercih edilmiş ekonomik sistem olmak üzere, inanç sistemi (Din, mezhep, tarikat), gelenek-görenekler, gerçek demokrasinin olup olmaması toplumsal bilincin oluşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Çarpık, gelişmemiş üretim ilişkileri toplum bireyleri arasındaki duygusal alışverişi de etkiler. Özellikle toplumun zayıf halkaları kabul edilen kadın ve çocuklardır en çok etkilenenler.

Toplumda, yukarıda saydığımız yapı taşlarının oluşturduğu namus algısı ve cinsiyetçi bakış açısı ise, tamamen kadınları kuşatmış, bireysel seçim ve gelişimlerini gerçekleştirme, yeteneklerini geliştirme, ekonomik özgürlüklerini kazanma gibi yaşamsal gereksinimlerini, nasıl yaşayacaklarına dair tercih haklarını ellerinden almıştır. Kadınları bu konumda tutabilmek, onları buna inandırmak için de türlü söz söylenmiştir.

Böylece, insanın, yaratılıştan bu yana belleğinde kadınlar aleyhine biriktirdiği evrensel yük, kaçınılmaz olarak ülkemiz kadınlarının da omzuna yüklenmiştir.

Hoş geldin kız bebek/ Şimdi bebedin/ Büyüyünce göreceksin.

Hoş geldin seni çocuktan saymayanların; fazladan boğaz, hizmetçi görenlerin; seni işe yaramaz, eksik, uğursuz, gereksiz bilenlerin; daha sen çocukken çocuk doğurmana neden olanların; parayla alıp satanların, değiş- tokuş edenlerin; namustan anladığıyla seni sorumlu tutanların dünyasına...

Hoş geldin “Kız Evlât, Zor Evlât” diyenlerin kucağına.

Kadınların, “İnsan” kavramına bir türlü sığdırılamayan, akıl almayacak oranda ötekileştirilmiş yaşam öyküsü, daha çok dillendirileceğe benzer.

Kitapta yer alan ve toplumun önyargılarını, değer yargılarını oluşturmada etkin; yaygın olarak ve/veya çokça kullanılan, yaşamın hemen her alanında karşımıza çıkan, toplumun yapı taşları olarak değerlendirebileceğimiz bu ortak bellek ürünü anonim unsurları, toplumumuzun zihinsel yapılanmasında önemli rolleri ve katkıları olduğunu düşündüğüm için önemsiyorum.

Sonuç olarak, kadın rahat bırakılmalıdır. Ona, yaşamı konusunda akıl vermekten, yönetmek, hırpalamak, hükmetmeye çalışmaktan, toplumdaki ve erkekteki her kötülüğün, namusun sorumlusu

olduğunu söylemekten, eksik, yetersiz, güçsüz olduğunu yineleyip durmaktan, ayakları altına yalancı bir cennet sererken onu, geleneklere ve öfkelere malzeme edip alıp-satmaktan; şiddete, cinsiyet ayrımına maruz bırakmaktan, anne ve hizmetçi olmak için yaratıldığını söylemeyi sürdürmekten, hakkında üretilen çiçek-böcek edebiyatından vazgeçilmelidir. Yanı sıra tüm bu kalıpları üreten, dayatan erkek egemen toplum düzeninin eril söylemine son verilmelidir. Kadınlar, birey olmayı gerçekleştirerek kendi dişil söylemlerini oluşturmali, ekonomik özgürlüklerini elde ederek hakları için örgütlü bir şekilde mücadele etmelidirler.

Gerçek demokrasinin yaşanması için toplumun yarısını oluşturan kadının varlığı yadsınamaz.

Kadınsız demokrasi olmaz- LENİN.

Kadında Söz İzleri, Kanguru Yayınları, 160 s.

BİLİM DÜNYASINDA BU AY HAZİRAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli umudun kadınları dergisi takipçileri. Biz yine sizlerle yeni bilimsel araştırma deneyimlerini paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Önce başlıklar:

- Kol Saati Takan İnsanların Meğer Bu Yeteneği Çok Yüksekmiş
- Günde 1-3 Fincan Kahve İçen Kadınlar İçin Çarpıcı Araştırma Sonucu
- Depresyon Oranı En Yüksek Olan Meslekler Belli Oldu
- Kısa Boylu Erkeklerde Bu Özellik Öne Çıkıyor
- Travmatik Çocukluk Geçiren Kadınlarda Endometriozis Riski Yüzde 60 Daha Yüksek
- Hobi Olarak Yapsanız Bile Yeterli! Bunama Riskini Yüzde 40 Azaltıyor
- Yeni Araştırma Tedirginlik Yarattı: Boşanma Çocuklarda Ölüm Riskini Yüzde 55 Artırıyor

Kol Saati Takan İnsanların Meğer Bu Yeteneği Çok Yüksekmiş

Günümüzde çoğu kişi zamanı cep telefonundan kontrol ederken, kol saati takanların sayısı da azımsanmayacak kadar fazla. Ancak yapılan son araştırmalar, saat takmanın sadece zamanı öğrenmekle sınırlı olmadığını, takan kişilerde bazı kişilik özelliklerinin belirgin şekilde öne çıktığını ortaya koydu.

İngiltere merkezli psikoloji dergisi Personality and Individual Differences'ta yayımlanan bir çalışmaya göre, kol saati takan bireylerin “disiplin ve dakiklik” düzeyi oldukça yüksek. Araştırmada, 500’den fazla kişiyle yapılan kişilik testi sonuçları incelendi ve saat takan bireylerin, zamanı yönetme ve sorumluluk alma konusunda çevresine göre çok daha başarılı olduğu görüldü.

Çalışmaya katılan uzmanlardan Dr. Richard Evans, “Saat takmak basit bir alışkanlık gibi görünebilir ama aslında bu kişilerde ortak bazı eğilimler var. Zaman algıları kuvvetli, plan yapma becerileri gelişmiş ve ani stres durumlarında daha kontrollü davranıyorlar” dedi. Sosyal psikologlara göre kol saati takmak, kişinin hem kendine hem de çevresine bilinçaltında bir mesaj vermesi anlamına geliyor: “Ben zamanı önemsiyorum.” Özellikle iş yaşamında kol saati, güvenilirlik ve profesyonellik simgesi olarak değerlendiriliyor.

Günde 1-3 Fincan Kahve İçen Kadınlar İçin Çarpıcı Araştırma Sonu

Amerikan Beslenme Birliği'nin Orlando'da düzenlediği toplantıda, kahve ile sağlıklı yaşlanma arasındaki ilişkiyi inceleyen kapsamlı bir çalışma paylaşıldı.

Toronto Üniversitesi'nden Dr. Sara Mahdavi'nin liderliğinde yapılan araştırma, özellikle kahve içenlerin yaşlanma süreçlerinde daha sağlıklı sonuçlar elde ettiğini gösteriyor. Çalışmanın bulgularına göre, günde bir ila üç fincan kahve içen 50'li yaşlarındaki kadınların, kahve içmeyenlere kıyasla kronik hastalıklar gibi sağlık problemleriyle karşılaşma oranları daha düşük. Dr. Mahdavi, bu grubun daha sağlıklı yaşlandığını ve bilişsel, fiziksel ve zihinsel sağlık açısından avantajlar sağladığını belirtiyor. Araştırmaya dahil edilen 47 bin kadının verileri incelendiğinde, kafeinli kahve tüketiminin bu olumlu etkileri sağladığı, ancak kafeinsiz kahvelerin aynı sonucu vermediği tespit edilmiştir. Öte yandan, kafein içeren gazlı içeceklerin bu tür faydalar sağlamadığı vurgulanıyor.

Bazı araştırmacılar, bu bulguları temkinli bir şekilde ele alıyor ve sağlıklı yaşlanmayı değerlendirirken kahve tüketiminin yanı sıra yaşam tarzı, beslenme alışkanlıkları ve coğrafi faktörlerin de göz önünde bulundurulması gerektiğini ifade ediyor. Dr. Mahdavi, "Kahve uzun ömür için faydalı olabilir, ancak bunu mucizevi bir çözüm olarak görmemek gerekiyor," diyor. Araştırmaya göre, yüksek tansiyon, kalp hastalıkları, anksiyete ve uyku bozuklukları gibi rahatsızlıkları olan kişilerin kahve tüketimini dikkatli bir şekilde değerlendirmesi önerilmektedir. Kahve içmenin bazı bireylerde olumsuz etkiler yaratabileceği unutulmamalıdır.

Depresyon Oranı En Yüksek Olan Meslekler Belli Oldu

ABD'nin 37 eyaletinde yapılan bir araştırma, depresyon oranlarının en yüksek olduğu meslekleri ortaya koydu. 2015-2019 yılları arasında gerçekleştirilen bu geniş çaplı anket, 536 bin 279 çalışanı kapsıyordu. Araştırmaya göre, kadınlar arasında depresyon oranı erkeklere göre daha fazla bulunuyor. Depresyon oranlarını meslek gruplarına göre inceleyen araştırma, toplumsal ve sosyal hizmetlerde çalışanların yaşam boyu depresyon teşhisi konma oranının en yüksek olduğunu gösterdi.

Anketin sonuçlarına göre, toplumsal ve sosyal hizmetlerde çalışanların %20,5'lik bir oranla yaşam boyu depresyon tanısı alma oranı en yüksek olarak belirlendi.

Bu meslek grubunu ise %20,1'lik oranla gıda hazırlama ve servis işleri izliyor. Depresyon oranı yüksek diğer meslek grupları ise şu şekilde sıralandı:

Sanat, eğlence, spor ve medya: %18,6

Konaklama ve yemek hizmetleri: %18,4

Sağlık ve sosyal yardım: %18,2

Perakende ticaret: %17,7

Hukuk, eğitim ve kütüphane işleri: %16,1

Independent Türkçe'nin haberine göre, Öte yandan, yaşam boyu depresyon tanısı alma oranı en düşük sektörler arasında madencilik (%6,7), inşaat (%8,9) ve tarım ile mühendislik işleri (%9) yer alıyor. Ancak dikkat çeken bir diğer durum, bu sektörlerde depresyon oranı düşük olsa da, işçiler arasında intihar oranlarının en yüksek olduğu sektörlerin başında madencilik ve inşaatın gelmesi.

Araştırmalar, iş hayatındaki stresin ve ruhsal zorlukların meslek gruplarına göre büyük değişiklikler gösterdiğini ortaya koyuyor. Bazı sektörler, çalışanların mental sağlığı üzerinde daha fazla olumsuz etkiye sahipken, diğer sektörlerde depresyon oranları daha düşük seyrediyor. Bu durum, iş ortamlarında ruh sağlığına daha fazla dikkat edilmesi gerektiğini bir kez daha gözler önüne seriyor.

Kısa Boylu Erkeklerde Bu Özellik Öne Çıkıyor

Avustralya Katolik Üniversitesi'nde yürütülen yeni bir araştırma, kısa boylu erkeklerin romantik ve sosyal ilişkilerde daha fazla kıskançlık, rekabetçilik ve içsel huzursuzluk sergilediğini ortaya koydu. Toplamda 302 katılımcıyla gerçekleştirilen çalışmada bireylerin boyları, boy algıları ve hemcinsleriyle olan rekabet seviyeleri analiz edildi. Araştırmanın sonuçları ise oldukça çarpıcı... Özellikle erkek katılımcılar arasında kısa boylu olanların içsel rekabet, kıskançlık ve hırs puanları daha yüksek çıktı. Dahası, hem erkek hem de kadın katılımcılarda, boylarından memnun olmayan bireyler daha rekabetçi davranışlar sergiliyordu.

Araştırma ekibinden Daniel Talbot, çalışmanın sonuçlarını şöyle özetledi:

"Boy algısı, bireylerin sosyal hiyerarşide kendilerini nasıl konumlandığını doğrudan etkileyebiliyor. Bu bulgular, olumlu beden imajının ve zihinsel sağlığın geliştirilmesi açısından önem taşıyor."

Travmatik Çocukluk Geçiren Kadınlarda Endometriozis Riski Yüzde 60 Daha Yüksek

Endometriozis, dünya genelinde her 10 kadından birini etkileyen ve rahim dokusunun rahim dışında büyümesiyle karakterize edilen bir hastalık. Adet döneminde ve cinsel ilişkide şiddetli ağrıya, kısırlığa, şişkinliğe, yorgunluğa ve psikolojik sorunlara yol açabiliyor. Kesin nedeni ve tedavisi henüz bilinmeyen bu hastalıkla ilgili yeni bulgular, risk faktörlerinin anlaşılmasına katkı sağlıyor.

1974-2001 yılları arasında İsveç'te doğan 1,3 milyondan fazla kadını kapsayan araştırmada, 24 binden fazla kadına endometriozis teşhisi kondu. Travmatik çocukluk geçiren kadınların endometriozis riskinin yüzde 20 daha yüksek olduğu, beş veya daha fazla olumsuz deneyim yaşayanlarda ise bu riskin yüzde 60'a kadar çıktığı görüldü.

Araştırmada olumsuz deneyimler arasında ebeveynin akıl hastalığı, madde bağımlılığı, maddi sorunlar, ergen yaşta ebeveyn olma, şiddet ya da cinsel istismara maruz kalma veya tanıklık etme gibi durumlar yer aldı. Ancak ailede ölüm gibi bazı deneyimlerin hastalıkla doğrudan bağlantılı olmadığı belirlendi.

Karolinska Enstitüsü'nden Dr. Marika Rostvall, bu sonuçların "yalnızca semptomlara değil, kişinin tüm yaşam geçmişine odaklanan bir sağlık yaklaşımının" önemine işaret ettiğini belirtti.

Rostvall, çocukluk stresinin bağışıklık sistemini etkileyerek endometriyal dokunun vücuttan temizlenmesini zorlaştırabileceğini ve ağrıya karşı duyarlılığı artırarak hastalığın teşhisine neden olabilecek semptomları şiddetlendirebileceğini dile getirdi.

Bilim insanları çocuklukta yaşanan travmalar ile kalp hastalığı, diyabet ve kanser gibi birçok sağlık sorununa ilişkin bağlantılar olduğunu zaten ortaya koymuştu. Endometriozis de bu listeye eklenerek, erken yaşta yaşanan olumsuzlukların uzun vadeli etkilerini bir kez daha gündeme taşıdı.

Hobi Olarak Yapsanız Bile Yeterli! Bunama Riskini Yüzde 40 Azaltıyor

500 binden fazla Britanyalı üzerinde yapılan çalışmada, bisikleti birincil ulaşım aracı olarak kullanan bireylerde tüm demans türlerine yakalanma riskinin %19 daha düşük olduğu tespit edildi. Çalışmanın en çarpıcı bulgularından biri, bisiklet süren kişilerin genç yaşta başlayan bunamaya yakalanma riskinin yüzde 40 oranında azalmış olması. Alzheimer kaynaklı bunamalarda ise risk yüzde 22 oranında düştü. Huazhong Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nden bilim insanları, bu etkinin fiziksel ve zihinsel faydaların birleşiminden kaynaklandığını belirtiyor.

Araştırmacılar, bisiklet sürmenin beyne giden kan akışını artırarak iltihaplanmayı azalttığını ve obezite gibi demansla bağlantılı risk faktörlerini de düşürdüğünü belirtti. Aynı zamanda, yolda dikkat gerektiren bir aktivite olması nedeniyle zihinsel uyarımı da artırarak hafızayı güçlendiren hipokampus hacminde büyümeye yol açabileceği ifade edildi. JAMA Network Open dergisinde yayımlanan çalışmada, bisikletin hem kolay ulaşılabilir hem de sürdürülebilir bir yaşam alışkanlığı olarak beyin sağlığını korumada önemli bir araç olabileceği vurgulandı. Önemli bir detay da APOE-e4 genine sahip bireylerde ortaya çıktı. Alzheimer hastalığıyla doğrudan ilişkili bu genetik risk faktörüne sahip kişilerde bile bisiklet sürmenin belirli bir koruyucu etkisi olduğu gözlemlendi. Araştırmacılar, bu kişilerin bile bisiklet sürerek demans riskini azaltabileceğini söylüyor.

Araştırma, katılımcıların sadece dört haftalık ulaşım alışkanlıkları temel alınarak yapıldığı için sınırlamalara sahip olsa da, 13 yıl süren takip sürecinde 9 bin demans ve 4 bin Alzheimer vakası

kaydedildi. Veriler, bisikletin özellikle oturarak yapılan ulaşım türlerine göre belirgin koruma sağladığını ortaya koydu.

Yeni Araştırma Tedirginlik Yarattı: Boşanma Çocuklarda Ölüm Riskini Yüzde 55 Artırıyor

Newsweek'ın haberine göre, Amerika'da yayımlanan yeni bir araştırma, erken yaşta ebeveyn boşanmasının çocuklar üzerindeki uzun vadeli etkilerini çarpıcı biçimde ortaya koydu. 5 yaşından küçükken boşanma deneyimi yaşayan çocukların ileriki yaşamlarında daha düşük gelir elde ettikleri, genç yaşta hamile kalma, suça karışma ve hatta erken ölüm gibi risklerle karşılaştıkları belirlendi. University of Maryland'dan Prof. Nolan Pope, University of California Merced'den Andrew C. Johnston ve ABD Nüfus Bürosu'ndan Maggie R. Jones'un ortak imzasını taşıyan araştırma, boşanmanın çocuklar üzerinde çok katmanlı bir etkisi olduğunu ortaya koydu. Araştırmacılar, boşanmanın yalnızca anne ve babanın yollarını ayırması olmadığını; hane gelirinde sert bir düşüş, annenin ve babanın çalışma saatlerinde artış, yeni mahallere taşınma ve aile yapısının bozulması gibi bir dizi zincirleme etki yarattığını vurguladı. Araştırma, 1988-1993 yılları arasında doğan 5 milyondan fazla Amerikan çocuğunun federal verileri analiz edilerek gerçekleştirildi. Sonuçlara göre, ebeveynleri çocuk 5 yaşından küçükken boşanan bireylerde erken ölüm riski %55, genç yaşta hamilelik olasılığı ise %60 oranında artıyor. Özellikle finansal dengesizlik ve sık taşınmanın, eğitime erişimi ve sosyal çevreyi olumsuz etkilediği, Aileden biriyle birlikte yaşarken yeni bir üvey ebeveynin dahil olması da çocukların duygusal gelişimi üzerinde karmaşık sonuçlar doğurabiliyor.

Gelecek sayımızda yeniden birlikte bilgileneceğimiz bilimsel gelişmelerle buluşmak üzere umutla kalın.

23.06 .2025

BEYNİM, SÖZCÜKLERİM VE BEN

YAZAN: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Eduardo Galaneo “Ben yürürken sözcüklerde içimde yürüyor,” demişti bir söyleşisinde. Bu cümle bana çok yakın geldi. Ben de sözcüklerimi yürütüyorum kendimle. Gördüğüm her olay, insan, canlı cansız her şey beynimin emriyle söze dönüşüyor.

Düşünüyör, yanıtlıyor, kızıyor, seviniyoruz. Bizim dışımızdakilere çaktırmadan gülüyor, ağlıyoruz. Beynim, sözcüklerim ve ben. Biz üçümüz bazen, sevgi dolu bir dostuz, bazen birbirine küsmüş alıngan yabancılar.

Giydiği iş önlüğünde kireç bulaşıkları; kocaman elinde küçücük kalan, soğanı bol, köftesi az ekmek arasıyla karnını doyuran adamı gören gözlerim hemen beynime iletti. Beynim yüreğime gönderdi burnu duvara toslamış gibi yüzünün orta yerine gömülmüş adamın görüntüsünü. Yüreğimde bir sızı başladı; beynimde düşünceler. Bu kocaman adama bu küçücük ekmek arasının yetip yetmeyeceğini tarttı önce. Evde kaç kişinin onun yolunu gözlediğini düşündüm.

Sonra estetik duygularım karıştı düşüncelerimin içine “Yani şimdi bu kocaman burunu böyle yamultmanın ne alemi vardı be DNA’lar.” Kaza da olabilir ama daha çok doğum armağanı gibi. Acaba aynaya baktığında burnuyla ilgili “Zaten nerem doğru ki!” geçer mi usundan? Tartışırken “Allah’ın yamuk burunlusu,” deyip içini acıtırlar mı? Ya da tanımlanırken, “Hani o göçük burunlu adam yar ya, canım o burnu yüzünün içine gömülmüş adamı diyorum,” derler mi onun için? Adamı arkada bıraktı adımlarım, sözcüklerim buruk yürüyor benimle.

İşte bizi güldürecek, gülümsetecek iki genç kadın, başlarına bağladıkları yemeniden eteklerine kadar her yerleri allı pullu, dallı güllü. Işıl ışıl yanırlar. Daha şişman olanı kucağında taşıdığı gülleri kokluyor yürürken. Yanlarında yürüyen sarı bukleli küçük kız sanki onların beş yaşındaki hali... Eteklerini savura savura, memelerini hoplata hoplata yürüyorlar. Bütün sıkıntılarını biraz önce eski bir giysi gibi çıkartıp bir yerlere atmış, rahatlamış iki kadın. Neşeli konuşmalarına patlatılan bir sakız baloncuğu ve kahkahalar karışıyor. Yüreğim gülüyor onlarla.

Gencecik bir kadın kucağında battaniyeye sarılmış bir bebekle vapur iskelesinde değişiyor gözüme. Karnı hâlâ büyük, belli ki yakında doğum yapmış. Kendimi haklı çıkarmak için bebeği görecektir şekilde yerimi değiştiriyorum. Battaniyenin açık yerinden küçücük pembe surat “Ben daha çok küçüğüm,” derken genç anne, yüzünü battaniyeye gömüp onu öpüyor. Yüreğim, beynim, sözcüklerim hep beraber gülüyor. Burnumda taze, sıcak bir bebek kokusu. Bütün bedenim yıllar öncenin esrikliğinde, gözlerimde oğlumun apak gülüşü, sıcacık kokusu...

Vapurun üst katında tahta kanepelerde denize bakıyor gözlerim. Beynim suya düşen güneş ışıklarının verdiği erinçten sözcüklerime emir veriyor, tümceler kuruyorum, duygu yüklü, özentili. İmgelerim şu aydınlık yolda yürüsem, martıların kanadında uçsam diyor. Elimdeki simidi küçültüp attığım martılar kırk yıllık dostum. Neredeyse elimden kapacaklar lokmalarını. Çılgınlık, güneşli günde benim yüreğim ılık, sözcüklerim deniz köpüğü.

Çevremdeki insanlara bakıyorum, deli beynim, diğer beyinlerin ne düşündüklerinin peşinde şimdi. Şu elleri koynundaki kadın neden hiç gülmüyor? Ciddiyetinde bir hüznü mü var ne?

Karşımdaki genç kızın elleri telefonun tuşlarında sanki “Kuğu Gölü Balesi” oynuyor. İçimde müziği mırıldanıp onun parmak hareketlerine uydurmaya çalışıyorum, uyuyor da. Baş balerin baş parmak. Aman Allah’ım bu ne hız? Beyni de böyle hızlı çalışıyorsa... Beynim kıskanmış gibi durdu

bir an. Hemen kaçırdım gözlerimi, şimdi durup dururken emektar beynimi küstürmenin ne alemi var?

Hemen yanımdaki kadında gözlerim. İçinden geçenler maskeli bir gülümseme olarak yüzünde. Seyrettiği şeyler, deniz, martılar, güneş belli ki hoşuna gitmiş. Asla olumsuz düşünmediği gevşemiş, huzurlu mimiklerinden belli.

Ne iyi yüreğim ona da güldü...

ZİHİN GALERİSİ BAKMADAN GÖRENLERİN MÜZESİ

Millais'in "Ophelia" Tablosu – 1852, RESİM İNCELEMESİ

TABLOYU YAPAN: John Everett Millais

HAZIRLAYAN, SESLİ BETİMLEME METİN YAZARI: Ecem ZAFER

Instagram: ecmzafer

Şimdi gözlerimizi kapatalım ve çok büyük emek verilmiş bir resmin içerisine adım atalım

Bizi karşılayan, doğanın içinde saklı kalmış gibi duran huzurlu ama tuhaf bir sahne. Ön planda bir nehir uzanıyor; su, durgun ama belli belirsiz bir akıntı taşıyor. Nehrin içinde genç bir kadın yatıyor—yüzü göğe dönük, gözleri açık, kolları iki yana açılmış. Elbisesi suyun içinde kabarmış, sanki henüz düşmemiş bir peri gibi yüzeyde süzülüyor. Çevresinde türlü çiçekler var; pembe güller, beyaz papatyalar, gelincikler, menekşeler, söğüt ağacının sarkmış dalları... Hepsi sanki onu uğurlamaya gelmiş.

Bu kadın, Shakespeare'in ünlü Hamlet oyunundan Ophelia. Sevgilisi Hamlet'in, babasını öldürdüğünü öğrendikten sonra aklını yitiriyor... Ve sonunda kendini dereye şarkılar mırıldanarak ölümün kollarına bırakıyor. Millais'in fırçasında, bu sahne sadece bir ölüm anı değil; bir şiir gibi resmedilmiş bir vedadır.

Tablo iki aşamada tamamlanmış. İlk aşamada sadece manzara... Millais, doğaya ve detaylara karşı titiz bir ressam olduğu için arka plandaki botanik zenginliği bizzat doğanın içinde çalışarak resmediyor. Beş ay boyunca, haftanın altı günü, günde sekiz saat boyunca dışarıda resim yapıyor. Notlarına şu cümleyi yazıyor:

"Surrey sinekleri oldukça kaslı ve insan etini dişleme konusunda korkutucu bir eğilime sahip. Bu şartlar altında bir katil için bu resmi boyamak, asılmaktan daha büyük bir ceza olur."

Yani sadece güzel bir fon değil, bir ressamın doğayla verdiği fiziksel ve psikolojik mücadele de var bu manzaranın arkasında.

Resimdeki çiçekler ve bitkiler yalnızca süs değil. Her biri, Shakespeare'in çiçeklere anlam yükleme tutkusunu ve Millais'in "floriyografi" yani çiçek dili merakını yansıtıyor. Söğüt ağacı terk edilmişliği, ısırgan otu gizli acıları, gelincik ölümü, papatyalar masumiyeti, pembe güller Ophelia'nın abisinin ona "Mayıs'ın Gülü" demesini, boynundaki menekşeler ise sadakati simgeliyor.

Ve unutma beni çiçekleri... Adeta Hamlet'e bırakılmış son bir mesaj gibi, sessiz ve güçlü.

İkinci aşama: Ophelia'nın kendisi. Bu karakter, dönemin ilham perisi Elizabeth Siddal tarafından modelleniyor. O sırada sadece 19 yaşında. Millais, ona bir antikacıdan bulduğu gümüş işlemeli ağır bir elbise giydiriyor. Stüdyoda, suyla dolu bir küvette, bu bölümü dört ayda tamamlıyor. Ne yazık ki bir gün kandiller sönüyor, su soğuyor ve Siddal zatürre oluyor. Babası Millais'i dava etmekle tehdit etse de doktor masraflarının karşılanmasıyla mesele kapanıyor.

Elizabeth Siddal sadece model değil. Şair, ressam, yaratıcı bir kadın. Ancak yaşamı kısa ve acı dolu... Zor bir hamilelik geçirip bebeğini kaybettikten sonra ağır bir depresyona giriyor. O dönemin sakinleştiricisi olan, bağımlılık yapan "laudanum" adlı ilaçtan alıyor ve bir daha uyanmıyor.

İronik olan şu ki: laudanum, gelincik çiçeğinden elde edilen bir ilaç. Yani zamanında kucağında tuttuğu gelincik, yıllar sonra kendi ölümünün sessiz tanığı oluyor.

Millais'nin Ophelia tablosuna baktığınızda ilk hissiniz huzur olabilir. Doğa yemyeşil, su duru, çiçekler rengârenk... Ama aslında baktığınız şey, bir kadının yavaş yavaş suda kayboluşu. Belki de bu yüzden insan gözlerini resimden alamıyor. Çünkü her şey bu kadar güzelken, nasıl bu kadar trajik olabilir?

30.06.2025

BEŞ SEVGİ DİLİ

YAZAN: Berfin GELDİ

berfingeldi74@gmail.com

"Beni Sevmiyor mu?" Diye Düşünmeden Önce Bunu Oku (Bu içerikte yer alan bilgiler, Dr. Gary Chapman'ın yazdığı "Beş Sevgi Dili" adlı kitaptan esinlenilerek hazırlanmıştır).

Partneriniz gerçekten sizi sevdiğini söylemiyor mu? Diğer partnerler gibi size iltifat etmiyor mu? "Basit bir hediye olarak sevgi gösterilmez mi?" diyorsunuz... O zaman beni iyi dinleyin!

Beş sevgi dili kavramını öğrendiğinizde, aslında partnerinizin size değer verdiğini ama sevgisini sizin anlayacağınız şekilde göstermediğini fark edeceksiniz.

Ne yani, “sevgi gösterme çeşitleri de mi varmış?” demeyin. Bunu ben demiyorum, psikologlar diyor.

Hadi gelin birlikte, neden “sevilmediğinizi” düşündüğünüze bir bakalım:

1. **Onay Sözleri:** Bazı insanlar için “Seni seviyorum” cümlesi, sarılmaktan bile daha etkilidir. Kimi bireyler sevgisini iltifatlarla, sevgi sözcükleriyle yani sözlü olarak ifade eder. Bu, onun onay sözleriyle sevgisini gösterdiğinin bir işaretidir.
2. **Fiziksel Temas:** Bazıları sevgisini dokunarak, sarılarak, öperek gösterir. Onay cümleleri kullanmaz ama fiziksel temasıyla sürekli partnerine yakın olur. Aslında her bir dokunuşuyla “seni seviyorum” der. Onlar için sevginin dili, tensel temastır.
3. **Nitelikli Zaman:** Baş başa kahve içmek, uzun uzun sohbet etmek, beraber film izlemek ya da birlikte yemek hazırlamak... Bunların hepsi kaliteli zaman geçirmek isteyen bireyler için birer sevgi göstergesidir. Bu kişiler belki seni öpmez, “seni seviyorum” demez ama sürekli seninle vakit geçirmek ister. Bu da onların sevgi dilidir.
4. **Hediye Alma:** Bazı bireyler için sevgiyi göstermenin yolu, düşünülmüş bir hediyedir. Bu bir kitap, güzel bir çiçek ya da küçük bir mektup olabilir. Onlar için “Seni düşündüm” demenin yolu budur. Ama aman dikkat: Partneriniz size hediye almıyor diye hemen “beni sevmiyor” demeyin. Belki de onun sevgi dili bu değildir.
5. **Hizmet Eylemleri:** Kimi bireyler sevgisini davranışlarıyla gösterir. Partneri yemek yaparken yardım etmek, bir işini kolaylaştırmak ya da onu yormamaya çalışmak gibi... Bu kişiler için sevgi, “Ben senin için buradayım” demektir. Ve bu da sevginin en kıymetli şekillerinden biridir.

Peki ya şimdi? Gördüğünüz gibi, sevgi tek tip değildir. Herkesin sevgi dili farklıdır. Kendi sevgi dilinizi ve partnerinizin dilini bilmek, ilişkide adeta hayat kurtarır. Eğer sevgi dilleriniz farklıysa, birbirinizi suçlamak yerine birbirinize uyumlanmayı denemelisiniz.

Henüz bir partneriniz yoksa, ileride seçeceğiniz kişinin sevgi dilinin sizinkiyle uyumlu olmasına dikkat etmek ilişkinin sağlığı açısından büyük avantaj sağlar. Çünkü bazen ilişkiler gerçekten de ilgisizlikten değil, farklı sevgi dillerinden dolayı biter.

Örneğin biri sevgisini hediye alarak gösterirken, diğeri sadece güzel sözler söyleyerek ifade edebilir. Bu iki kişi, birbirini anlayamazsa aralarındaki bağ zayıflayabilir.

Ama unutmayın:

Uzun ömürlü bir ilişki, aynı dili konuşmakla değil; farklı dilleri anlamaya çalışmakla kurulur.

ARI KOVANI

BİPOLARLA NASIL BAŞ ETTİM

KONUK: Ekin YILMAZ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, Arı Kovanı köşemizin bu ayki konuğu, Ekin Yılmaz. Onu bizim için yaptığı seslendirmelerden de tanıyabilirsiniz. Ama kendisi tanıtsın kendini isterseniz. Hoş geldin, Ekin.

Ekin: Hoş buldum. Ben İzmir’de yaşıyorum. Adıyamanlıyım. 31 yaşımdayım. Şu an çalışmıyorum. İş arıyorum. Üniversite sınavlarına girdim. Hukuk okumak istiyorum.

Şule: Peki, senin bipolar rahatsızlığın var, bunu söylemekten çekinmiyorsun. Hatta bize kısa bir yazı yazmıştın. Onun üzerine seninle söyleşmeye karar verdik. Bu rahatsızlığın belirtileri neydi sende? Kısaca anlatabilir misin?

Ekin: Bir atak sırasında ortaya çıktı. 19 yaşımdaydım. Ailemi tanımadım. Kısa süreli bir hafıza kaybı yaşadım. 9 ay kadar. Kısa gel- gitlerle sürdü. Mücadele etmeyi, araştırmayı, sorgulamayı öğrendim. Kitap okuma hevesim arttı. Zaten çocukluğumdan beri kitap okumayı severdim. Doktorumla ailemin gözlemleri aynı doğrultuydu. Bipolarların en zekisi olduğumu söylüyorlardı. Hafif seyretmekteydi. Hatta, 2015-2016 yıllarında çok iyi bir profesöre, Ayhan Bayraktar’a gitmiştim, benim bipolar olduğuma inanmamıştı, “Sen bipolar olduğunu mu düşünüyorsun, git, oyuncu ol” demişti. Çocukluğumdan beri oyunculuk da yaptım. 2018’den sonra Uğur Mumcu’da, Sahne TOZu’nda oyunculugumu sürdürdüm. Liseyi akşam lisesinde bitirip birincilikle mezun oldum. Pes etmemeyi öğrendim. Affetmeyi, olayları, insanları olduğu gibi kabul etmeyi öğrendim. Tartışma ortamlarından uzak durup bilgi edinmeye yöneldim. Bilgi seminerlerine katılıyorum bir yıldır. Temmuz ayında beni öğretmen yapacaklar orada. Güneş öğretmeni olacağım. Frekanslarla ilgili, yaşamla ilgili bütün bilgileri kapsıyor. Egonun, hırsların olmadığı bir durumu anlatıyor. Egoyla, hırsla gemi yürümez, biz algısını kendimizde yaratıp bu mesajı topluma verebilirsek, hoşgörülü olursak, kibirden uzak olursak hayatın daha güzel olacağını anlatıyor.

Şule: O kadar çok bilgi verdin ki bize, pek çok bilmediğimiz yönünü öğrendik. Önce bu bipolar meselesini bitirelim de sonra başka sorular da soracağım. 19 Yaşında ilk belirtiyi gösterdin. Sonra doktor arayışına girdin. Araştırmalarda ne tür kitaplar okudun da karar verdin bipolar olduğuna

Ekin: Benim araştırmam o değildi. Doktorum beni bir yıl boyunca takip etti. Bu tanı sonra ortaya çıktı.

Şule: sonra sen bipolar konusunda araştırmalara başladın. Kabullendin de bu durumu. Kabullenmek baş etmenin yarısı zaten. Kabullenilmeyince sonuç alınamıyor. Peki, sen bu durumu çevrenle paylaşınca ne tür tepkiler aldın?

Ekin: Bilen insanlar normal karşılıyor. Anlamayacağını düşündüğüm insanlarla paylaşmıyorum.

Şule: Genetik bir geçişi var mı bu rahatsızlığın?

Ekin: Kuzenlerimde var.

Şule: Sürekli ilaç kullanmayı gerektiriyor mu?

Ekin: Gerektiriyor. Evet, ömür boyu.

Şule: sen durumunu kabullendiğine göre ilaç kullanmayı da kabullenmişsin.

Ekin: bir uyku gibi beslenme gibi düşünmemiz gerekiyor.

Şule: Kandaki bir eksiklikten kaynaklanabiliyor mu?

Ekin: Evet, vücuttaki lityum eksikliğinden kaynaklanıyormuş.

Şule: sık sık duymaya başladık. Bipolar rahatsızlığıyla ilgili gruplar var. Onlara katıldın mı?

Ekin: Evet, ama o grupları artık sağlıklı bulmuyorum. Doktorculuk oynamaya kalkanlar oluyor. “Şu ilacı bırak, bunu kullan.” Şeklinde. O grupla bağlantım yok artık. Bilinçli gidiyorum artık.

Şule: Ailen nasıl karşılıyor bu durumu?

Ekin: Normal karşılıyorlar. Birbirimize açık olduk çünkü. Ben sorumluluklarımı yerine getirdim hep. Hiç bana “İlaçlarını al.” demediler, ben kendim aldım. “Uyku saatin geldi.” demediler, ben kendimin doktoru oldum.

Şule: Kabullenme sorunları olanlar bu gruplara ihtiyaç duyuyorlar. Senin böyle bir sorunun olmadığına ve ailen de normal karşıladığına göre ihtiyaç yok demek ki. Peki, bipolar rahatsızlığı olan bir insana biz nasıl davranmalıyız?

Ekin: Onun duygularını, duygu geçişlerini anlamak gerekiyor. Mesela bir öfke geçişinin bitmesini bekleyip ondan sonra iletişime geçmek gerekiyor. Anlayışlı, hoşgörülü olmak gerekiyor. Bipolar kişinin de bu durumundan yararlanmaması gerekiyor. O da çaba göstermeli. Mutsuzluğa takılıp kalmamalı. Güneş açacak, gökkuşağı doğacak demezsek onları göremeyiz.

Şule: Bir arkadaşım, “Ben mutsuz hissettiğimde, üstüme gelmeyin, biraz rahat bırakın diyorum, beni kimse dinlemiyor” demişti. Senin söylediklerin de bunu doğruluyor. İlaç kullanmanın dışında bir psikiyatrist tedavi ediyor tabii. Bunun dışında bir psikologdan yardım alıyor musun?

Ekin: Evet. 2013’te tedaviye başladım. 2015’te bir profesöre gittik. 2018’de hipnoz terapisi aldım. Bilinçaltındaki korkuları çıkardık, aşamaları atlattık. Yüzleşmem gereken konularla yüzleştim. MDR terapisi, şema terapi aldım. En son doktora gittiğimde tedavimin kontrol amaçlı sürdüğünü, olmam gereken yere geldiğimi söyledi.

Şule: Çok fazla doktor da değiştirmek doğru değil herhalde.

Ekin: Evet. Ben 19 yaşından beri aynı doktora gidiyorum. 2015’te tedavimin doğru yapıldığından emin olmak için profesöre gitmiştim.

Şule: Mevsimsel geçişlerde oluyor mu sende?

Ekin: Bu yılı her yıldan daha iyi geçirdim. Tatlı ve alkol tüketmememiz gerekiyor. Ben de buna uyuyorum. Enerjiyi arttırdığı için maniye tetikleyebiliyor, uyku kaçırabiliyor bunlar.

Şule: Sen ne zaman krize gireceğini bildiğin için bunlara dikkat ediyorsundur, zaten. Dinleyicilerimiz arasında kendisi veya yakını bipolar olanlar vardır. Onlara son olarak ne söylemek istersin?

Ekin: Hayatı fazla ciddiye almamak lazım. Kavgayı beyinde değil, hayatın içinde yapmak lazım. Doktorlar beni hastaneye yatırmaya hiç gerek görmediler. Bende de hastalığın izi kalmadı zaten. Yalnızca biraz anksiyete kaldı. O da bebeklerde bile var. Ekonomik sıkıntılar, savaşlar. Tetikleyecek çok faktör var.

Şule: senin eski yaşamında bipoları tetikleyen hiçbir şey olmuş mu?

Ekin: Anne-baba ayrılığı yaşadım 15 yaşında. Bu oldu tetikleyen.

Şule: ne kadar sürede doktora gidiyorsun?

Ekin: Altı ayda, üç ayda bir giderdim önceden. Artık yılda bir gitmemi istedi doktorum. Altı ayda bir kan testlerimi yaptırıyorum.

Şule: Hangi ilaçları kullanıyorsun?

Ekin: Depakin ve Risperdal.

Şule: Bunlar rahatsızlığın türüne göre değişir herhalde. Herhangi bir yan etki hissettin mi?

Ekin: Hayır.

Şule: Bunları özellikle soruyorum ki bu rahatsızlıkta ilaç kullanmaya direnç gösterenler bilgilensinler diye. Bipoların dışında, oyunculuk yaptığını ve şan eğitimi aldığını söyledin. Koro çalışmaları var mı?

Ekin: bu yıl yok ama seneye çalışmalar başlayacak yeniden. Hoca solist olmamı istedi ama ben kendimi hazır hissetmedim geçen yıl.

Şule: Biz sana çok teşekkür ediyoruz bize içini açtığın için. Kimse bu tür konuları paylaşmak istemez ama sen başkalarına yararlı olacağını düşünerek paylaştın. Katıldığın için çok teşekkür ediyoruz. Sana sağlıklı, başarılı ve güzel günler diliyoruz.

26 Haziran 2025

ABLAMIN ARMAĞANI

AYAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Bu sabah diğer günlere göre daha erken uyandım. Dünden planlamış olduğum işlere odaklanacaktım. Elimi yüzümü yıkadıktan sonra mutfığa koşup kendime bir kahve yaptım. Asıl yapmak istediğim, dün dinlemekte olduğum tiyatro repliklerimi kâğıda aktarmaktı. Ancak, kanepeye oturunca, yapmam gereken başka bir şey aklıma geldi ve bilgisayarımı açtım. Halletmem gerekenleri bitirdikten sonra kısa bir süre durdum, ortalığı dinlemeye, başka ne yapmam gerektiğini düşünmeye başladım. Tam karşımda televizyon vardı. Onu, altından ve sağ tarafından çevreleyen küçük bir dolap da bulunuyordu. Televizyonun sağındaki dolap, dört bölümlü raflardan oluşuyordu.

Salonun sessizliğinde öylece beklerken, çalar saatin tik takları iyice ön plana çıkmış, diğer sesleri adeta örtmüştü. Bu saat karşımdaki raflardan birinde duruyordu. İstanbul'a akrabalarımı ziyarete gittiğimde, bu saati bana büyük ablam armağan etmişti. Saatin benzerini onda görmüş, çok

beğenmiştim. Eski nostaljik saatlere benziyordu. Ablamsa bana fark ettirmeden, bir ara saatçiye gidip o saatten benim için almıştı. Bu saat güzel bir doğum günü armağanı olmuştu.

Bu tiktaklar yapacağım işlerin seyrini tamamen değiştirmiş, yazmak için beni bilgisayarın başına oturtmuştu.

Karşımdaki raflarda benim sevdiğim nesneler vardı. Örneğin, minicik bir porselen demlik, o da ablamdan armağandı. Küçük küçük biblolar; kimilerini bir arkadaşım vermişti. En alt raftaysa torunumun bırakıp gittiği küçük kırmızı bir araba duruyordu. Rafların tozunu her alışımında, ona dokunurken torunumla ilgili anılarım kafamda yeniden yeniden canlanıyor, beni gülümsetiyordu.

Yazmaya devam ederken bir şey oldu. Kuvvetli bir tıkırtı işittim ansızın. Ses karşımdan geliyordu. Ayağa kalkınca durum anlaşıldı. Rafın altında duran sehpanın üzerine yukarıdan bir kol saati yuvarlanmıştı. Oysa bu saatin yeri çok güvenliydi. Rafların birinde sağlam bir şekilde duruyordu. Sarsıntıya benzer bir şey de hissetmemiştim ama bu saat oradan nasıl düşmüştü, bir türlü çözememişim. Gerçi son zamanlarda yer kabuğu çok hareketliydi; ancak bugün her şey sakin görünüyordu.

Bugün hava biraz serindi. Dün ara ara yağmur yağmış, ortalığa güzel bir koku bırakmıştı. Bu kokuysa tatlı bir esintiyle her yana dağılmıştı.

Sanırım bugün yağmur yoktu. Bunu, dışarıdan gelen kumrunun neşeli ötüşünden anlayabiliyordum. En son balkona dün gece çıkmıştım. Yağmur henüz kesilmiş, çiçekler ıslaktı. Balkon kapısını aralık bırakarak yatağıma yatmış, ıslak toprak kokusu eşliğinde de uykuya dalmıştım. Gecenin bir yerinde, yine yağmurun yağmakta olduğunu işittim. Yağmuru oldum olası severdim. Onun sesiyle yeniden uykuya daldım. Gördüğüm Çeşitli rüyalarla sonunda sabaha varmıştım. Her nedense, bu sabah, diğerlerinden farklıydı. Bedenim dinlenmiş, bir o kadar da dinginleşmişim. Beynim pırıl pırıl, düşüncelerim bir kuş kadar özgürdü. O halde bu kuşun kanatlanma zamanıydı. Ben de bu kuşun kanadına tutunarak dilediğim zamana uçabilirdim.

Evet, uçtum, uçtum, sonra da sarı boyalı bir evin önünde durdum. Kapı açıktı. Hemen içeri süzülerek sağdaki odaya girdim. Burası, bir zamanlar kardeşlerimle birlikte uyuduğumuz odaydı. Odanın sol köşesinde küçük bir bavul yer alırdı hep. Bu bavulun içindeyse, ablamın bize zaman zaman satın almış olduğu armağanlar dururdu. Küçük ablamla bana getirmiş olduğu mika bebekler, plastik çantalar, kumaş olarak alıp da kendisinin diktiği kırmızı divitin ceketler; biz onlara o zamanlar dökar ya da dekar derdik. Şu an anımsayamadığım başka başka eşyalar vardı. Küçük ablamla ben, aklımıza geldikçe o bavulun kapağını sessizce açar, içindeki eşyalara okşarcasına dokunur, bebeklerimizle birkaç saniye de olsa oynayıp sonra yerine koyardık. Büyük ablamın armağanları, ileriki zamanlarda da gelmeye devam etti. Mahalle pazarlarını gezerek bulduğu rengarenk kumaş parçalarını ucuza satın alıp bize türlü modellerde elbiseler dikerdi. İyi bir terziydi

benim ablam. Daha 11-12 yaşlarındayken dikiş nakış kursuna gitmiş, öyle ki annemden sonra bütün mahallenin dikişini dikmeye başlamıştı.

Odanın diğer yanındaysa yatakların, yorganların ve yastıkların üst üste yığıldığı yüklük benzeri bir bölüm vardı. Bu eşyaların üstleri eski bir çarşafıla örtülerek temiz kalmaları sağlanırdı. Akşamlarıysa bu yataklar yerlere serilir, buralarda uyumamız istenirdi. Evimiz kalabalık olduğu zamanlardaysa biz küçükler annemlerin odasına gönderilirdik. Oradaki eşyalarsa, demir bir karyola, yüksekçe aynalı bir konsolla ceviz bir sandıktan ibaretti. Yerlerdeyse, ninemizin eski kumaşlardan keserek yumaklar haline getirip sonra da dokutmuş olduğu kilimler vardı. O kilimleri ben çok severdim. Şimdilerde az da olsa onlardan yine kullanılıyor.

Az önce ötmekte olan kumrunun sesi kesilmişti. Artık yalnızca çalar saatin tik takları işitiliyordu.

Büyük bir fincan çay içince, havanın serin olmasına karşın, biraz sıcaklanmışım. Ayağa kalkarak balkon kapısını açtım. Her gün yapmış olduğum gibi bugün de saksıdaki çiçeklere bir dokunup onlarla konuştum. Sıra önümdeki uzun saksıya gelince bir süre durduktan sonra yoncaları incelemeye başladım ki elim bir yumuşaklığa değince irkilerek elimi çektim. Bu yumuşaklık, yavru bir kedinin tüylerini andırıyordu. Elimi öyle çabuk çekmişim ki şekline bakmaya, ne olduğunu anlamaya fırsat kalmamıştı. Bir kedi de olmayabilirdi. Evet sıcak ve yumuşaktı ama can vermekte olan bir fare de olması muhtemeldi. Bir kedinin gazabına uğramış olabilirdi. Bütün cesaretimi toplayıp bu canlıya yeniden dokundum. Kanatları ve gagası vardı. Bunun bir kuş olduğundan emindim artık. Sonra ayaklarını fark ettim. Yoksa bacakları mı demeliydim? Ancak bir sorun vardı. Bacaklarından biri sanırım kırıktı. Bacağının birini kıvrırırken diğerini dümdüz uzatıyordu. Canlı olduğu belliydi ama toprağın üzerine yüzükoyun uzanmıştı. Hızlıca bir şeyler yapmalıyım. Onu incitmemeye çalışarak orta boy bir sepetin içine yerleştirdim. Altını da peçetelerle besledim. Biraz ekmek kırıntısı, küçük bir kaba da su koydum. Telefonla komşumdan yardım isteyince, o da gelip kuşun kırık bacağını bantla sardı. Pek istediğimiz gibi olmamıştı ama yine de eskisinden daha iyiydi.

Bir süre sonra saatin tik takları arasında sepetten minik kuşun belli belirsiz tıkırtılarını da işitmeye başladım. Biraz sonra tıkırtılar artmaya, dahası kuş ötmeye bile başlamıştı. Ancak ötüşünden hangi kuş olduğunu anlayamadım. Bacağını saran komşum bana, bir kumru yavrusu olduğunu söylemişti ama kumru yavrusu nasıl öter, bu konuda hiçbir fikrim yoktu.

Bu kuş, ötüşlerinin ardından, iyice hareketlenmeye, dahası kanatlanıp evin içinde uçmaya başladı. Perdeden lambaya, lambadan kapıya durmadan uçuyordu. Dışarı çıkmak istediğini tahmin ederek balkon kapısını açtım. Balkona çıkar çıkmaz, doğruca yine gidip yoncaların bulunduğu uzun saksıya kondu ve eskisi gibi toprağa yüzükoyun yattı. Hafif hafif kanatlarını okşuyordum ki birden yine hareketlendi ve balkonun sağındaki mor, gür yapraklı çiçeklerin arasında bir an kayboldu.

Aşağıya düşmesinden korktuğum için onu aramaya başladım. Önce bulamadım. Sonra onu mor yaprakların arasında, çiçeğin dallarına tünemiş olarak buldum. Hala onun dermansız olduğunu düşünerek yine kuşu incitmeden alıp sepete koydum ama bu kez sepeti balkonda bırakarak içeri girdim. Ancak ara sıra balkona çıkıp onu kontrol etmeyi de ihmal etmedim.

Ertesi sabah kuşun durumunu merak ederek tekrar yanına gittiğimde, yine onu sepette bulamadım. İyileşip uçtuğunu düşünürken uzun saksının üzerinde olduğunu fark ettim. Parmağımın ucuyla dokunmak isterken aşağılara doğru uçmaya başladı. Önce çiçeğin dalına takıldı ama tekrar uçtu gitti, bir daha da geri gelmedi. Bense ara sıra uzun saksının üzerine bakıyor, belki yine geri gelir, diye umut ediyordum.

İçeriye girdiğimde artık onun kıpırtılarını, ötüşlerini işitmiyordum. Yalnızca ablamın armağanı olan çalar saatin tik takları işitiliyordu.

DENEYİMLEDİKLERİM

LİMONLUĞUNUZU KAYBETTİĞİNİZ HİÇ OLUYOR MU?

HAZIRLAYAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Mutfakta çalışırken zaman zaman hep bir şeylerimizi kaybettiğimiz olur. Eğer bir gün limonluğunuzu da kaybedip bulamadıysanız hiç telaş etmeyin. Elinizdeki limonun suyunu bir kabak oyacağıyla fazlasıyla çıkarmanız olası. Nasıl mı? Oyacağı, kabağın içine sokar gibi limonun sap kısmına batırın ve durmadan çevirin. Limonun suyunun bolca aktığını göreceksiniz. Evinizde şayet kabak oyacağı yoksa derhal ucuzluk pazarlarından edinmelisiniz. Çünkü bu oyacakları zaman zaman çok amaçlı olarak da kullanabilirsiniz. Limon örneğinde olduğu gibi. Dahası, soyma işleminde veya salatalık, havuç gibi sebzelerin ince ince doğranmasında da kullanabilirsiniz. Bu ince doğrama işlemini, aparatın soyma kısmıyla yapabilirsiniz.

Maydanozları Kullandıktan Sonra Saplarını Ne Yapıyorsunuz?

Siz ne yapıyorsunuz bilmem ama ben birkaç şekilde değerlendirmeye çalışıyorum. Örneğin, sapları haşladıktan sonra bu suyu ya kendim içiyorum ya da çorbalara ekliyorum. Ayrıca, bu maydanoz saplarını rondodan iyice geçirerek buzdolabı poşetiyle derin dondurucuya kaldırıyorum. Bu arada, maydanoz suyunun iyi bir ödem attırıcı özelliği olduğunu bilenler vardır kuşkusuz.

Bisküvileriniz Yumuşayınca Ne Yapıyorsunuz?

Bisküvileriniz yumuşamışsa onları birkaç dakika fırınlayın.

Peynirin kolay rendelenmesini istiyorsanız,15 dakika derin dondurucuda bekletmeniz yeterli olacaktır. Daha sonra onları güzelce rendeleyebilirsiniz.

Başka paylaşımlarda görüşmek dileklerimle.

Sevgiyle ve umutla kalın.

15 Haziran 2025

GÜNLÜKLER

PONDİK

YAZAN: Nimet ÖZGİZEP

nimetoetz@hotmail.com

**Babası Dikimevi'nde erkek terziydi; askerlere pantolon, ceket dikiyordu. Arkadaşları mı aklını çelmişti, nedendir, iş göremez raporu almış, tazminatını da alarak işten ayrılmıştı. Elindeki parayla büfe açmış, ama çok geçmeden onu da borçla kapatmıştı. “İçki arkadaşları ailesinden, çocuklarından daha mı önemli?” diye söyleniyordu anne. Bir akşam aldığı ceviz komodini sırtlamış eve getirirken, duvarda dayalı kalas yuvarlanmış ayağına düşmüştü. Birinci bacağını bir kaza sonucu kesmek zorunda kalmışlardı. Anne Akşam Kız Sanat Okulunu bitirmiş, evde dikiş dikiyordu. “Al kızım bunu ütüle 2,5 liramızı da al gel” diye seslendi ortancaya. “Yarına yemeklik alırsın”. Borç harç aldıkları Singer dikiş makinesi ekmek tekneleri olmuştu.

Baba erkek çocuklarına, anne kızlarına dikiyor; küçük kız “Ben de abiminki gibi düğmeli pantul istiyorum” diye ağlıyordu. “Kızlar yandan fermuarlı giyer, sana da öyle dikeceğim Pondik” dese de küçük kızı birtürlü ikna edemiyordu. Anne para yetmediğinden iş arar olmuştu. Makine ve Kimya Endüstri (MKE) fabrikasına terzi alınacağını duymuştu; ama nerede olduğunu bilmiyordu. Yolda sorduğu iki adam tarif etmiş, “İçeri girince müdürle konuşacağım de” diye onu tembihlemişlerdi. Sekreterin yanına geldiğinde “Müdürle görüşeceğim” dedi. “Müdür Bey toplantıda” diye cevap verdi sekreter. “Beklerim” dedi üzgün zayıf bir sesle. “Randevunuz da yok ne konuşacaksınız?” diye sordu biraz meraklı, biraz acıyan gözlerle. Anne başladı ağlamaya iki gözü iki çeşme. “Ben iş arıyorum, altı çocuk, bir de işsiz babaları var” dedi çaresiz. Sekreter hanım çok üzülmüştü “dur bakalım bulunur elbet bir çaresi” diye teselliye çalışmıştı. Bulunmuştu da çaresi, Müdür “Gaz Maske Fabrikasına göndereyim hemen işe başla, senden iyisini mi bulacağım kızım” demişti. Pilotların maske kontrolü, iş elbiseleri, yiyecek paraşütü dikimi ve iş önlüğü... Baba evde, anne fabrikada yılları birbirine ekledi. Kömürlü ütüyle ilk o zaman görmüştü küçük kız. Babası ceket omuzlarını kömürlü ütüyle ütülüyor, “kömür getir kızım, ütümüz soğumasın”, uçararak kömür getiriyor, ütünün içine koyuyor, kor olmasını bekliyordu. Babasıyla ne güzel günleri olmuştu evde, ilkokul üçe kadar ve o Kurban Bayramında babası acılarından kurtulmuştu Herkes ağlayıp

üzülürken küçük kız üzülmemiş, aksine sevinmişti. Çünkü babasının çektiği acılara ençok da o şahit olmuştu.

Annesine, “Artık evin hem anası hem babasının gelin” demişti kaynana Trakya ağzıyla. “Attığın adımlara dikkat edeceksin”. Anne çok içerlemiş ve üzülmüştü. Aralarındaki çekişme daha da büyür olmuştu. “Kızlara kısa etek giydireyormuşsun te bu küçücük kıza şort giydirme gelin, günaha giriyorsun, bu kızanları başıboş bırakma gelin”. Kaynananın evi ayırıydı, hafta sonları gelip canını sıkıyordu. “Çocuklarıma laf söyletmem, yetti artık sizden çektiğim” dedi anne. Bir bayram günü Yeni Mahalleye kaynanası ve kaynatasıyla bayramlaşmaya gitmişti, küçük kızıyla. Tam yemek sofrasına oturmuşlardı ki kaynana başladı söylenmeye. Anne öfkeyle kalktı ve “Kalk kızım istenmediğimiz yerde durmayız” diyerek ayrıldılar evden, gidiş o gidiş bir daha uzun yıllar birbirilerini aramadılar. Böylece Ahmet Ağa devri sona ermişti. Artık anne ve altı çocuğu vardı. Her şey çocukları için değil miydi?

01.09.2016

**Çocukluğu çok eğlenceli geçiyordu. Yaz günleri akşama kadar oyun oynuyordu. Arkadaşlarının hepsi oğlandı. Pantolon giymeyi çok seviyordu, çember çeviriyorlar, misket oynuyorlar, ya da iki gruba ayrılıp savaş yapıyorlardı. Silahları tahtadan tabanca, yay, ok, kama, hepsi elde yapılmış oyuncaklardı. Akşam oldu mu babasının karşısına geçiyor, ona telden, tahtadan oyuncaklar yaptırıyordu. Lunaparktan ip çekerek kazandığı bebekten başka oyuncağı olmamıştı. Kız arkadaşı olmadığı için ihtiyaç da duymamıştı. Yazın, açık hava sinemasında her akşam film izliyorlardı. Babası sinemada ahbap işi bilet kesiyor, Pondik her akşam babasına yemek götürme bahanesiyle içeri geçiveriyordu. Ayhan Işık hayranlığı da bu yüzdendi. Öldüğünde nasıl da ağlamıştı. Kış geceleri ise tek eğlenceleri mısır patlatmak, kestane çatlatmak ve Zeynel Amcadan korku hikâyeleri dinlemektir. Zeynel Amca araba tamircisiydi. Meliha teyzeyle evliydi ve torunları Önderle beraber yaşıyorlardı. Önderle akrandılar, İstanbul Türkçesiyle konuşuyor, anneannesi Önder’in ekmeğine zeytin ezmesi sürüyor, öğle oldu mu onu yatırıyor, tertemiz giydireyordu. Diğerlerinden çok farklı, bakımlı, tertemiz bir çocuktur. Bahçeli ve etrafı tahta parmaklıklarla çevrili saray yavrusu bir ev, üstü hiç kirlenmeyen bir çocuk, mutlu muydu acaba... Mutlu olan bizlerdik galiba, Önder mutsuz, bahçede hapis, ama tertemiz...

01.09.2016

**Babasını hiç iki bacaklı hatırlamıyordu. İki koltuk değneği ve tek bacak. Diğerleri okula gittiği için babasıyla kalıyordu evde. Onun eli ayağı gibiydi adeta. Kızım tıraş tasımı getir”. Tıraş tasına ılık su koyar, yanına sabun, fırça, çarçabuk da ayna. Tıraş olurken babasını izlemeyi

seviyordu. “Koltuk değneklerimi ver Pondik”. “Pondik” babasının taktığı isimdi ona. Hemen bir koşu değnekleri getiriyor, ayağına geçirdiği tokyolarla babasının yanında yürümeye başlıyordu. Yazları sorun olmuyordu ama kış ve kar varsa babasının önüne soba külü döküyordu, kaymasın diye. Mahalle kahvesi çok uzak değildi, evden gözükiyordu. Yürüyerek iki yüz metre belki. Kahvede her sabah aynı masaya oturuyorlardı. “Ahmet ağabey hoş geldin, çay ve simit?” Babası tabakadan tütün çıkartıyor, özenle sarıyordu. O da çay yanında simitle karnını doyuruyordu. Bir ısırık simit, bir yudum çay... Bütün kahve babasını tanıyordu. Öğlene doğru eve dönüyorlar, kardeşleri de okuldan dönmüş oluyordu. Kuru fasulyeyi en güzel babası pişiriyordu. Gaz ocağının başından ayrılmıyorlardı yemek pişene kadar. Yanına şehriyeli pilav, oh! Anne çalışıyor, baba yemek yapıyor. Arkadaşlarının annesi yemek yapıyor, babaları çalışıyordu. Hangisi doğru ki?

Dev gibi babası hasta yatıyordu, tek bacağı da hastalanmış. Bir yaz akşamı babası pijamalarıyla eve geliyor, bacak yok. Nasıl kahveye gidecek? Artık simit de yok. Baba yataкта, Pondik oyunda. “Pondikkkkkk!” Nerede olursa olsun babasının sesi hep kulağında. Uçarak gidiyor, su, sigara, tıraş tası. Babasının eli ayağı Pondik.

Ev kalabalık, babaanne, dede, yenge, amcalar, suratlar sarı, üzgün bakıyorlar. Anne perişan, kardeşler ağlamaklı. Sabaha karşı babaanne usulca yanlarına yatıyor, ortanca soruyor “öldü mü babaanne?” “Allah rahmet etsin, kaybettik babanı”, demirden de soğuk ve boğuk bir ses, “kalkın babanızın yüzünü görün”. Sapsarı bir yüz, gözler, çene bağlanmış. “Ölüm soğukluğu versin rabbim” diyor babaanne.

Kurban Bayramı da geldi. Sabah erkenden kalktılar. Anne kendi diktiği tayyörünü giymiş, saçlar ondüle, kolunda beyaz saplı çantası, dudağında ruju, gözlerinde rastık seslendi, “Bayram alışverişi yapacağız, hazırlanın”. Nefes nefese kimse birbirine çarpmadan hazırlandılar. Sorular havada uçuşuyordu. “Ayakkabı alacak mısın anne?”, “Bana da pantolon”, “Anne oje alabilir miyiz?”. Ortanca ekledi “berbere de gidelim.” “Bakalım paramız yeterse” diye hüznle söylendi anne. Ne zaman çocuklarına hayır demeyecekti... En küçük kız; “Anne, biz de lokantada yemek yiyelim”. “Hele bir yemek yemeyi öğrenin, en güzelinde yiyeceğiz” dedi, hiç umudu yoktu ama hayali bile güzeldi...

Eve alınan ilk koltuğun heyecanını unutamıyordu. Ne çok sevinmişti, gece kalkıp koltuklarını sevmiştir. O güne kadar odada iki somya, bir eski halı, yer minderleri, bir de duvarda asılı en kıymetlisi, radyosu vardı. Sabah işe gitmek için evden çıkarken çok sevdiği kahvesini içmeye fırsatı olmamıştı. Ama onun da kolayını bulmuştu. Bir kaşık kahve, bir kaşık şekeri ağzına atar bir yudum suyla şapır şapır indirirdi mideye. Bütün gün fabrikada paraşüt diker, tam eve girecekken en küçüğü karşısına dikilir, ağlayarak günün özetini anlatır, yorgunluğun üstüne şikâyetler çileden çıkarırdı kadını. Hepsini sıra dayacağına çeker, “Bir daha şikâyet istemiyorum,” diye homurdanırdı. Ev işi,

yemek pek onun işi değildi. O para kazanır, ortanca kız yemekleri yapar, evi temizler, çamaşırları yıkar. Perşembe çamaşır günü iki arkadaş imece usulü leğende yıkar kaynatır, arkasından küçük kız yıkanır, uyutulur. Boş zamanında ise cebinde dantel yumağı hem dolaşır hem dantel örür. Akşam herkes yatar, anne yatmadan küçük kız yatağa gitmez. Anne gece yetişecek dikişleri hazırlar, küçük kız makinenin ucuna başını koyar uykuya dalar. Tıngır mıngır... Ne tatlı ninni. Gece annesinin koynunda ona sımsıkı sarılırdı. Tek gözünü annesinin çenesine yapıştırır, uykuya dalardı. Çalışıp kazandıkça yavaş yavaş evin eksiklerini almaya başlamıştı. 100 TL taksitle. O bitsin, gardırop alacağım derdi ortanca kızına, “Güzelce yerleştirirsin elbiselerimizi”. Avluda oynuyordu küçük kız, bir kamyonet geldi, içinden annesi indi. Ne kadar da büyüktü annesi, dev gibi. Hele kendi diktiği astragan mantosunu giydiğinde gözünde daha bir kocaman oluyordu. Ah! O sabah ağlayarak anneciğinden ayrılmalar olmasa... Yine gözüne dev gibi gelmişti anacığı kamyonandan inerken. Dört koltuk kırmızı, bir büyük halı kırmızı, dört mutfak sandalyesi kırmızıydı. Ne çok severdi kırmızıyı. Bir de ortanca kız rahat yemek pişirsin diye tüplü ocak... Sevinçten ağlamıştı ablası. Gaz ocağından kurtulmuştu. Minderlere değil koltuklara oturacaklardı artık. Mutfakta sandalyede yemek yenecekti. “Çatalı güzel tut, ağzını kapa yemek yerken, şapırdatma.” dedi annesi. Koltuğa oturduğunda yorgundu ama mutluydu, güzel bir şekerleme yaptı.

16 Ağustos 2016

******Hem çok seviniyor hem de korkuyordu. Okula başlayacaktı. Yeni komşuları da bitişik eve taşınmıştı. Anne-baba çalışıyordu ve üç kızları vardı. En küçükleri yaşına yeni basmıştı. Dışarıdan bakan hepsini kardeş sanırdı. Dokuz çocuk. Büyükleri saymazsak altı çocuk bir de ablaları, ortanca. Anne baba erken işe gidiyor, çocuklara bakan biri var ama yine de ortanca onlara da ablalık ediyor. Kapılar ayrı sadece, kalpler aynı. Mutfakta pişen aynı, sofrası aynıydı.

Sabah bir heyecan sarmış herkesi, “Hadi çabuk olun okula kaydınızı yaptıracağım”, ortanca bir yandan hazırlanıyor bir yandan çocukları kontrol ediyor. Mızızlanıyorlar. Ben ağlamaklı korkuyorum, hiç bir başıma kalmadım ki. Komşunun iki kızı da bana bakıp buruşturuyorlar yüzlerini, şimdi dökülecek gözlerden boncuk yaşlar. “ Ben kapının önünde olacağım ablam”, “Bak buradan size bakacağım”. Ortanca hepsinin gözyaşlarını siliyor. Sınıflara giriliyor. Kapının her açılışında ürkek gözlerle bakıyorum, orda mı ablam?” Okul dönüşü hepsi benimle alay ediyor “Korkudan altına yapacak, korkak korkak”. "Her nereye gidersen döneceğin yer evin olmalı". Annemden öğrendiklerimiz ışık gibi yolumuzu aydınlatıyor. Ne çok ışığım var benim.

18 Ağustos 2016

****Anne telaşla eve geliyor. Yolda söylemiş ortanca “Kardeşim haşlandı anne”. Dolmuştan inmiş yavaş yürürken, karşısında ortanca kızını görünce içine bir sıkıntı düşmüştü zaten. Nasıl tırmandı o yokuşu, adımları birbirine çarpıyordu sanki. Hiç soramamıştı nasıl oldu diye. Eve girdiklerinde küçük kız ağlıyor, baba kucağına almış avutmaya çalışıyordu. “Bir çocuğa bakamadınız”. Kendi sesinden kendi korktu. “Pondığı haşladık hanım” dedi kederle baba. Pondik ağlıyor, baba ağlıyor, abla acı acı bakınıyor, ağabey suçlu, birazdan sopayı yiyecek, ağlamaklı. Anne kucakladı yavrusunu, sarıldı öptü, gözyaşları karıştı birbirine. Pondik ağlarken burnu akıyor, küçücük burnunda balon “pat”, ağlama kesiliyor. Sonra yine başlıyor feryadı figana. Baba ilk pansumanı yapmış, kabaşına kara merhemi sürmüş ve sargı beziyle sarmış. Nasıl oldu diyor anne, yorgun öfkeli. “Sobanın üzerindeki su dolu tası almak istedi, vermedim, somyanın üzerine koydum devrildi. Pondik yatakta oturuyordu”, sesi titreyerek anlattı ortanca. Sümük balon oldu “pat” sessizlik. “Bir çocuğa bakamadınız”, “Kara gözlü kızım, zeytin tulumum benim” Sarıldı çocuklarına, abisi şaklabanlık yapıp güldürmeye çalıştı. Sümük balon oldu “pat”.**

Ağustos 2016

İlk hak, hukuk ve adalet dersimizi annemizden aldık. Altı kardeş paylaşmayı, hakkına sahip çıkmayı, fazlasını istememeyi ondan öğrendik. Pazardan meyve alınır paylaşılır; ben fazla yesem, denmez. Herkesin önüne sayı ile konur, “anne sen almadın?”, “Hepiniz birer tane verirsiniz olur” der. Sevgi ile gözlerini kırpar. Anne ilaç gibi, doktor gibi, hemşire gibi, sıcacık ve şefkatliydi. Anne öğretmen, öğretir. Nasıl yemek yenir, nasıl konuşulur, el yıkanır, ağız yıkanır. Genler süt yoluyla mı geçti, ilk güzelliklerimizi ondan alırız. Sanatkârdır, diker giydirir. Pekiyi, sonra melekler nasıl hırçın, arsız, küstah, yalanıcı, küfürbaz ve sahtekâr olurlar?” Herkesin anası şefkatle bağrına basmaz mı yavrusunu? Yavru lar büyür mühendis olur, doktor olur, memur olur, öğretmen, işçi, olur da olur. Galiba en önemlisi de insan olmak.

15 Ağustos 2016

SANATIN KADIN SESLERİ HAZİRAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli dergi takipçilerimiz. Yaz ayları geldi ama bizde ekip olarak durmak yok. Yine dopdolu bir köşeyle sizlerleyiz. Önce başlıklar:

- TRT Spikerinden Büyük Küstahlık

- BELİNAY Yalnızca Bir Kez Dinlediği Eserleri Piyanoda Çalıyor
- Ünlü Şarkıcı Şimal Hayatını Kaybetti
- Türk Edebiyatının Mona Rozası Vefat Etti
- Çöpten 600 Yıllık Eser Buldu Ve Dönüştürdü
- 27 Ülkenin Çiçek Başlı Kadınları Bu Sergide
- Nur SÜRER'E Rusya'dan En İyi Kadın Oyuncu Ödülü
- Kadınlar, Hayat Hikâyelerini Sanatla Anlatıyor
- Bir Demet Tiyatro'nun Yönetmeni Sevgi Birsal Hayatını Kaybetti

TRT Spikerinden Büyük Küstahlık

Esaretten Cesarete Film Festivali'nde 'En İyi Kurmaca Film Ödülü' kategorisinde ödül kazanan yönetmen Ecre Begüm Bayrak, sahnede yaptığı konuşmada 19 Mart'tan beri tutuklu olan öğrencileri ve yakın zamanda şarkılarına erişim engeli getirilen Grup Yorumu andı. Bayrak'ın konuşması, sunuculuk yapan TRT spikeri Oya Eren tarafından “Siyasi mesaj vermeyelim” diyerek bölündü. Ecre Begüm Bayrak sahneden inerken sunucu Oya Eren “Bu şartlar altında sunmaya devam edemem, sunuma devam etmeyeceğim” dedi ve sahneden indi. Sahneden inerken “Şerefsizler”, “Vatansız teröristler” şeklinde hakaretler ve küfürler etti. Bayrak ve diğer yönetmenler salonu terk ederken, sunucu Eren bağırmaya, hakaret etmeye devam etti ve bozkurt işareti yaptı. Yönetmenler salondan çıkmaya çalışırken kapılar kapandı ve arbede yaşandı. Bayrak ve arkadaşları görevliler eşliğinde alandan çıkarıldı. Jüri üyeleri ve yarışma direktörü yaşanan olay için üzgün olduklarını ve yaşananların kabul edilebilir olmadığını belirtti. 24 yaşındaki genç yönetmen Ecre Begüm Bayrak, yaşananlara sosyal medya hesabından tepki gösterdi. Bayrak yaptığı paylaşımda şu ifadeleri kullandı: “En iyi film ödülünü aldığım festivalde bu akşam F ve kuyu tiplerinde direnen arkadaşlarımızı ve sansüre uğrayan Grup Yorumu andığım için, festival sunucusu Oya Eren önce sahneyi terk etti, sonrasında 'şerefsizler, vatan hainleri, aşağılıklar' diyerek provoke etti. Salon çıkışında toplanan ve sunucunun şürekâsı olan bir grup faşistin bizlere saldırmaya çalışması, seyircilerimiz ve tarafımızca püskürtüldü. Faşist grubun çevik kuvvet çağırdığı duyumunun alınması üzerine yanımızda olan festival ekibi tarafından salondan çıkartıldık.”

BELİNAY Yalnızca Bir Kez Dinlediği Eserleri Piyanoda Çalıyor

İzmir çigli Şehit Şenali Ocak Ortaokulu'nda 7'nci sınıf öğrencisi olan BELİNAY Şahingöz, 5 yıl önce diyabet hastalığı nedeniyle görme yetisini kaybetmeye başladı.

Buna rağmen okulunda ve derslerinde mücadelesini bırakmayan Şahingöz, akademik derslerinde başarılı olmaya devam etti.

Şu an yüzde 5 görme yetisi olan, 5'inci sınıftan itibaren melodika çalmaya başlayan Şahingöz'ün yeteneği okulda keşfedildi.

Şahingöz, Müzik Öğretmeni Simge Göktaş ile Okul Müdürü Fuat Altındağ'ın desteğiyle piyano da çalmaya başladı. Teneffüslerde ve derslerde vakit buldukça okuldaki piyanonun başına geçen Şahingöz, literatürde sayılı bulunan eserleri yalnızca birkaç defa dinleyerek ve hafızasına kazıyarak çalabiliyor. Şahingöz, "Melodika ile başladım, sonra org ve piyano çalmayı öğrendim. İleride iyi bir piyanist olmak isterim. Evde orgum var ama piyanom yok. Kendi piyanom olsa bütün şarkıları daha çabuk öğrenip, çalabilirim" dedi.

Müzik Öğretmeni Simge Göktaş ise "Geçen sene okul Müdürümüz Fuat Altındağ'ın, desteği ile gitar aldırıp, okulumuzdaki tüm çocuklarımızın enstrümana dokunmasını istedim. 23 tane gitarımız var ve çocuklarımız çalmaya başladı. Bu yıl da İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Çiğli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün destekleri ile bize piyano hediye edildi. Böylelikle çocuklar artık duygularını ifade etmeye başladılar. Müziği bir araç olarak kullanıp, kendilerini ifade ediyorlar. Tüm bu öğrenciler arasından BELİNAY başarısıyla sıyrıldı. BELİNAY yan okulumuzdaki ilkokuldan gelen öğrencimiz. Şu anda 7'nci sınıfa gidiyor ve yüzde 5 oranında görme yetisine sahip. 5'inci sınıfta melodika çalmaya başladı ve bu yıl piyanonun gelmesi ile müzik hayatı başka yola evrildi" dedi.

BELİNAY'IN yeteneğini yeni keşfettiğini belirten Göktaş, "Çünkü BELİNAY daha anlamlı ve literatürde sayılı olan eserleri çalmaya başladı. BELİNAY, normalde kendini çok rahat ifade eden bir öğrencimiz değil; ancak bunu müzik aracılığıyla başarıyor. BELİNAY, sadece sağ elini kullanarak ezgilerin sol anahtarı bölümünü çalıyordu. Daha sonra sol elini de kullanarak eşlikçi parça çalmaya başladı. Ancak burada önemli olan şey sadece hafızasında kalan notalar ile çalışıyor. Bir kez çalmanız yeterli. Duyduğunu hafızasına kazıyarak önemli eserleri başarı ile çalabiliyor" diye konuştu.

Ünlü Şarkıcı Şimal Hayatını Kaybetti

4 yıldır kanserle mücadele eden Şimal'den acı haber geldi. 39 yaşındaki ünlü şarkıcı 30 Mayıs'ta yaşamını yitirdi. 2024 yılında rutin kontrol için hastaneye giden Şimal'in beyinde tümör tespit edildi ve ünlü şarkıcı 8 saat süren operasyonun ardından hayata tutundu. 4 Mayıs'ta rahatsızlanarak hastaneye kaldırılan Şimal, yoğun bakımda tedavi altına alındı. Daha önce üç kez hastalığı metastaz yapan Şimal doktorların bütün çabalarına rağmen kurtarılamadı.

Şarkıcı Şimal 25 Nisan 1986 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Birçok bestesi bulunan genç şarkıcı, ilk olarak 2012 yılında çıkış yaptı. Sanatçının cenazesi Aydın'ın Kuşadası ilçesinde toprağa verildi.

Türk Edebiyatının Mona Roza'sı 8 Haziran'da Vefat Etti

Yaklaşık bir yıl önce safra kesesi kanseri teşhisi konulan ve bir süre tedavi gören Muazzez Akkaya Giray, İstanbul'daki evinde hayata gözlerini yumdu. Sakarya'nın Geyve ilçesinde 1930'da dünyaya gelen Muazzez Akkaya Giray, 1948'de Kandilli Kız Lisesi'ni yatılı bitirmesinin ardından 1949'da Ankara'da Mülkiye Mektebi'nin Maliye Bölümüne girdi.

Giray, bu okulda Türk edebiyatının iki ünlü şairi Sezai Karakoç ve Cemal Süreyya ile aynı sınıfta okudu.

Mülkiye Mektebi ile fark derslerini verdiği Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden 1954'te mezun olan Muazzez Akkaya Giray, Hazine avukatı olarak çalışmıştı. Muazzez Akkaya Giray'ın cenazesi 9 Haziran Pazartesi günü Fenerbahçe Camisi'nde öğle namazını müteakip kılınan cenaze namazının ardından Karacaahmet Mezarlığı'na defnedildi.

Çöpten 600 Yıllık Eser Buldu Ve Dönüştürdü

Kastamonu'da okuyan Deniz İpek Kırar, çöpten tam 600 yıllık şemsiye buldu. Taş baskı sanatıyla şemsiyeyi geri dönüştüren Kırar, tekrardan kullanılmasını sağladı. Şemsiye Yurt İçinden Sanat sergisinde sergilendi. Kursta usta öğretici olan Memnune Kebabcı, geleneksel taş baskı sanatının unutulmaması gerektiğini vurgulayarak, çöpte bulunan 600 yıllık şemsiyeyi el sanatlarıyla süslediklerini ve üzerine özgün motifler yaparak yeniden uyarladıklarını belirtti.

Şemsiyeye talep olduğunu da aktaran Kebabcı, güneşli havalarda kullanılan bir şemsiye yaptıklarını söyledi.

27 Ülkenin Çiçek Başlı Kadınları Bu Sergide

Muğla'nın Bodrum ilçesinde ressam Perihan Aktaş yönetiminde altı aydır resim çalışmalarını sürdüren sanatçılar Hakan Aykan Trafo Merkezi'nde "Çiçeklerde Saklı Mesajlar" adı altında sergi açtı. 27 kadın sanatçının 27 ülkenin başlarına çiçek takarak güne başlamalarını konu alan 27 resmini çizdikleri eserlerin yer aldığı sergi sanatseverlerden büyük ilgi gördü.

Sergide eseri yer alan sanatçılardan Sevim Müftüoğlu'nun tam da açılışın olduğu gün tatilini geçirdiği Çanakkale'de doğa yürüyüşü yaparken yaşamını yitirdiğini öğrenen kadın sanatçılar büyük üzüntü ve hüznü yaşadı. Ressam Perihan Aktaş yaptığı açıklamada "Dünyada kadınlar saçlarına neden çiçek takar. Kadınların yüzyıllardır devam eden saçlarına çiçek takma tutkusunu eserlerimize yansıtmak istedik. Doğa ananın cömertliğini özdeşleştirmelerinden ve doğanın sunduğu sevginin ve onlarda yansıttığı duyguların yansması olarak ifade ettik" dedi.

Nur Sürer'e Rusya'dan En İyi Kadın Oyuncu Ödülü

Türk yapımı 'Mukadderat' filmi, Rusya'nın Soçi kentinde düzenlenen Avrasya Film Festivali'nde büyük ilgi gördü ve bir ödül daha kazandı. Rus halkının ve jürinin büyük beğenisini kazanan film, ayakta alkışlandı. Yapım, festivalin büyük ödülllerinden birine layık görülürken, başrol oyuncusu Nur Sürer ise "En İyi Kadın Oyuncu" ödülünün sahibi oldu. Sürer adına ödül,

filmin yapımcısı ve senaristi Erdi Işık'a takdim edildi. Soçili sanatseverler, Mukadderat ekibini ve Türk kafilesini dakikalarca ayakta alkışladı. Senaryosunu ve yapımını Erdi Işık'ın üstlendiği, yönetmen koltuğunda Nadim Güç'ün oturduğu filmde, Nur Sürer, Aslıhan Gürbüz, Osman Sonant ve Şerif Erol başrolleri paylaşıyor. Film, 65 yaşındaki bir kadının (Nur Sürer) kocasının vefatından sonra yeniden evlenmek istemesini ve bu karara başta çocukları olmak üzere tüm kasabanın gösterdiği tepkiye rağmen, kadının kendi hayatını kurma ve özgürleşme mücadelesini konu alıyor.

Kadınlar, Hayat Hikâyelerini Sanatla Anlatıyor

Depremi ardından Hatay'da yaşamlarını yeniden inşa etmeye çalışan kadınlar, yaşadıkları süreci resim, kolaj ve yazılı anlatımlarla ifade ettikleri bir sergiyle izleyiciyle buluştu.

“Kadınlar Hikâyelerini Anlatıyor” isimli sergi, 18 Haziran 2025 Hatay Cemil Meriç İl Halk Kütüphanesi'nde açıldı. Sergide, Mavi Kalem'in Hatay'da yürüttüğü “Kadınlar İşini Kuruyor” programına katılan ve kendi işini kurarak hem ailesine hem çevresine ilham olan beş kadının çalışmaları yer alıyor.

Her biri, beş farklı tema üzerine, 50x70 cm'lik resim kâğıtlarına hayat hikâyelerini resim, kolaj ve yazılı ifadelerle aktardı. Atölyelerde yalnızca sanat yapılmadı; kadınlar bir araya geldi, hikâyelerini paylaştı, birbirini dinledi. Sessizlikler kadar kahkahaların da yer aldığı bu buluşmalarda, kimi zaman gözyaşları aktı, kimi zaman ise umutla renkler eklendi.

Serginin açılışında, projeyi fonlayan İrlanda Büyükelçiliği'ni temsilen Büyükelçi Sayın Clare Brosnan ve beraberindeki elçilik ekibi de hazır bulundu.

Atölye çalışmaları, ressam ve heykeltıraş Meryem Tomak tarafından Hatay'da yürütüldü. Etkinlik, Defne Belediyesi'nin mekân desteğiyle; sergi süreci ise Hatay İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün katkılarıyla gerçekleşti.

Bir Demet Tiyatro'nun Yönetmeni Sevgi Birsel 19 Haziranda Hayatını Kaybetti

BKM Yapımı olan ve televizyon tarihine damga vuran Bir Demet Tiyatronun yönetmenliğini üstlenen Sevgi Birsel yaşamını yitirdi. Sanat dünyasını yasa boğan acı haber, FİLM – SAN Vakfı tarafından duyuruldu.

Vakfın sosyal medya hesabından yapılan açıklamada şu ifadelere yer verildi:

“Yönetmen Sevgi Birsel'e Allah'tan rahmet, ailesine ve sevenlerine başsağlığı dileriz.”

Acı haberin ardından “Bir Demet Tiyatro” oyuncularından Demet Akbağ da sosyal medya hesabından yaptığı paylaşım ile üzüntüsünü dile getirdi.

Akbağ, paylaşımında "Başımız sağ olsun" notunu düşerek, usta yönetmene veda etti. Birsel, hem komedi hem dram türlerinde üretim yapan, oyuncu yönetimi ve anlatım diliyle sektörde saygınlık kazanmış bir yönetmendi. Aynı zamanda yapımcı ve senarist kimliğiyle de televizyonculuğa katkı sundu.

Sanat dünyasında “disiplinli, yaratıcı ve vizyoner” kişiliğiyle tanınan Sevgi Birsell, geride unutulmayacak projeler ve güçlü bir miras bıraktı.

Gelecek sayımızda yine kadın ve sanat konularını içeren haberleri sizlerle buluştura bilmek için heyecanla çalışıyor olacağız. Umutla kalın.

23.06.2025

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM BEBECİK

Öykü.

YAZAN: Filiz GÜLMEZ

Fdemir48@yahoo.com

Aliye, son günlerde çok sık anımsar olmuştı eski günleri. İçindeki özlemi dindirmenin yolu muydu dost mektuplarını bıkmadan usanmadan okuyuşu? Mektup zarflarını kutulara özenle yerleştirmişti. En üsttekini okumaya başladı:

“8 Mayıs 1974. Bebeğin büyüyünce ona Adiloş Bebeği ninni diye söyleyecek Leyla teyzesi. Karışma mı diyorsun yoksa ama töredir diye üç gün meme verilmeyen Adiloş Bebeleri sen de en az benim kadar seviyorsun, biliyorum.”

Öylesine canlıydı ki tümceler, karşılıklı söylenmiş sözler gibi. Buğulu gözlerine dur demeseydi, duygular göz uçlarından dökülecekti. Son günlerde ağlamak için bahane gerekmiyordu; gözyaşları hazır bekliyordu. Minik oğlunu başka bir şehirde yaşayan annesine bırakmıştı. Bakacak iyi birini bulana kadar bu ayrılığa dayanmalıydı. Duvarda, masada oğlunun fotoğrafları asılıydı. Dışarıda, evin sessizliğini yırtan tık taklara aldırışsız uğuldayan rüzgâr. Dost mektuplarını doyumsuzca okuyan gözler bu kez duvardaki çocuk resimlerinde. Özlem dolu. Anlatılamaz bir özlem bu. Çalışan çoğu annenin ortak sorunu: Ya çok uzaklara bırakılan yavruların özlemi ya da tanımadık birine bırakışın tedirginliği. Yavrusunun aldığı havayı solumak istemiyle doldu içi. Yanı başında duran dost mektuplara gitti gözü yeniden. Bu duygu selini ancak onlarla dizginleyebilirdi.

Kilometrelerce uzakta Leyla, karnını okşadı. Yaşam çeperlerini tekmeleyen, yumruklayan bebeğinin mini mini direnişlerini, içi coşarak duyumsadı. Belki de o ince, küçük kımıldanışlar, ilk başkaldırışydı insanın. Leyla, kendi bebeği gibi daha birçok bebeciğın bu varoluş kımıldanışını duyumsadı içinde.

Aliye’nin buğulu gözleri birkaç tümce alta ilişti:

“12 Mayıs anneler günümüştü. Kızma bana, senin değil annecik. Bebeğini(K) vitaminiyle besleyenlerin değil. O gün yolda gördüm o “anayı”. En gelişmiş bölgenin Paris’i olan Söke’de.

Yalın ayaktı. Çatlaktı yüzü. Bir genç olan gözleriydi altmışlık görünümünde. Bir tek genç olan gözleriyle yaşım kırk bile değil, diyordu sanki. Yanındaki küçük kızın kucağındaydı üç günlük bebeği, eski, yırtık bezler içindeydi. O anaya uzattığım on lira insanlığıma, o anaya vurmak istemediğim, acısına dayanılmaz bir kamçıydı inan.”

Elleri titreyerek dostun mektubunu doyumsuz yudumladı. Yüreğinde bir duygu gözesi coştı. Oğlunun özlemiyle, ilk gençlik yıllarındaki dost anıların coşkusu sarmalayiverdi bütün benliğini. Oğlu burnunda tütüyordu. Birinci yaş günü fotoğraflarına bakarken sevgili dostun mektupları geçmişti eline. O mektuplar öylesine anlamlıydılar ki. Bir daha yaşanmak için uğrunda çok şeylerin seve seve verileceği anıların simgesiydiler.

Leyla, kömür gözlü bir kız dünyaya getirdi. İlk gün meme verdi ona. Annesinin karnındayken tepinen, yumruklayan bebecik bu kez de hırsla sömürdü annesinin sütünü, Adiloş bebeklerin yerine. Leyla’nın yüzü güldü, bir iyice aydınlandı. Bebeğin doğmadan önce karnını yumruklayan minik ellerini öptü. Doydu bebesi. Sıcacık yatırdı yatağına. Gözleri yürek yürek daldı gitti Leyla’nın. İç geçirdi. Yüreği yırtıldı sanki. Keşke tüm bebekler ilk günden doysalardı, sıcacık yatabilselerdi yataklarında. Minik elleri sevgiyle öpülseydi. Üç günlük Fatmalar paçavralar içinde annesinin kucağında dilenmeye çıkmasaydı. Şekerli su, süt, meyve suları, içebilselerdi onlar da. Töredir diye üç gün aç bırakılmasalardı. Bebeğini öptü, kokladı. İçine sokası geldi. “Büyü bebeğim, çabuk büyü. Sana da anlatayım Adiloş Bebeklerin, Fatoların, Abdoların öyküsünü.” diye fısıldadı bebeğinin kulağına.

Aliye, dün ulaşabildi yavrusuna. Yaşadığı kentin havasını birlikte soluyacaktı oğluyla. “Artık, özlem bitti, ayrılık bitti” diye geçirdi içinden. Adiloş bebeklerden birisinin annesi bakacaktı çocuğuna. Belki de özenle büyütemediği yavrusunun yerine, onun çocuğuna bakacak, her gün süt içirecek, yumurta, et yedirecekti.

2009 İzmir

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

Şiir

SEVGİNİN HATIRINA

YAZAN: Dünyanın GÖLGESİ

Bir gün yolun düşerse uğra.

Sakın es geçme.

Bana değilse bile,

Sevginin hatırına..

Bir gün yolun düşerse uğra.

Canın acıyı koklamak isterse,

Dalından koparmasan bile,

Gözlerinin hatırına..

Bir gün yolun düşerse uğra.
Hayallerinin renkleri biterse,
Umutun topraęı kurursa;
Yüreęimin sert rüzgarlarına,
Saçlarını bırakıver,
Ellerimin hatırına.
Bir gün yolun düşerse uğra.
Uğra bir gün yolun düşmese bile..

17.05.2001

UMUT ŞARKILARI

G LE YEL DEğDİ

SÖYLEYEN: Hasret GÜLTEKİN

Kaynak: LyricFind

Besteciler: Sreejith Edavana / Sreekumar Nair

G le yel değdi

Güneş olursa

Cana ten değdi

Ateş olursa

Oy beni, beni, beni kanlar otaęı

Oy beni, beni, beni dertler ortaęı toprak

Oy beni, beni, beni kanlar otaęı

Oy beni, beni, beni dertler ortaęı toprak

Bir bak Őu göğe

Umut doludur

Bulandı kana

Zulüm yoludur

Oy beni, beni, beni kanlar otaęı

Oy beni, beni, beni dertler ortaęı toprak

Oy beni, beni, beni kanlar otaęı

Oy beni, beni, beni dertler ortaęı toprak